

Maktubm deet deetn k_{EN} Pəl raan̄iñ eglizn
Kōrint ki

Kupm m_{ETN} taar taadjeki doobm gen dooy maktubm
deet deetn k_{EN} Pəl raan̄iñ eglizn Kōrint ki

Eglizn k_{EN} maak̄j geger Kōrint ki se, Pəl ɓo ɔndiñ kaad̄
ken naan̄ ingo merte gen k-dige gen tɛdn̄ naabm Meljege
Isa. Maak̄j gegerge tun ken taa naan̄ Grekge tu se, geger
Kōrint se k'jeel jeel gōtina. Naan̄ ɔk maala taa gōtn se ɔk
gōtn daar markabge se gōtɔ kaam dio. Anum geger Kōrint
se ɔk bulge ute jee daayge dena. Den jeege se ing tɛdn̄
nakgen gōrdio. Kaad̄ ken naane se, jee Kōrint ki se, uuno
saapm jeege kuuy ɓo lee ɓaano ɔɔ uun doobm raadege
dena. Den jee al-Masigen Kōrint ki se, teeco maak̄j jeege
tun ese se kici. Pəl booy labar jee al-Masigen Kōrint ki
(1.11 ɔɔ 7.11) ken aak king jee Kōrint se ɔɔ kingden ute
jee uun doobm raagen kuuy se, ɔlden saapa ɔɔ tɔnd meta
dena do taarge tun se. Taa naan̄ se Pəl maak̄j maktubiñ
deet deet se, raan̄ tɛrlden do taardege tu se.

Pəl ɔl tɔɔsiñ eglizn Kōrint ki

¹ Ken ara maam Pəl ɓo m'raan̄sen maktubm se ute
genaajege Sostɛn. Maam se *Raa ɓo dan̄umo gen tɛdn̄
*debm kaan̄ naabm Isa al-Masi aan̄ gɔɔ ken naan̄ maakin̄
jen ro ki. ² Maktubm se, maam m'raan̄sesiñ naase jee
*egliz ken gen Raa ken maak̄j geger ken Kōrint ki. Ute
doobm Isa al-Masi se, Raa tɛdsenga tɛdkiga jee *salal. ɔɔ
Raa dan̄seno se, taa aki tɛdn̄ jee naange ute jee gōtn ɓaa se
paac̄n̄ ken lee eem ro Meljege Isa *al-Masi. Isa se naan̄ ɓo
Melde ɔɔ Mel naajege kici. ³ ɔñ Bubjege Raa ute Meljege
Isa al-Masi asen tɛdn̄ bɛɛde ɔɔ asen ked̄n lapia.

Pōl tōom Raa taa jee Isa al-Masigen Kōrint ki

⁴ Daayum maam m'tōom Raa taa naase, taa bēe kēn naan̄ tēdseni ute doobm Isa *al-Masi se. ⁵ Deere, dōok̄j kēn naase 'dōok̄kiga tēdkiga kalaṅ ute al-Masi se, Raa eḏsenga nakgen bēe dēn aak eyo, kēn tap ki se tēdsenga 'jeelkiga taad̄n Taar Raa ḏ eḏsenga jeel nakge paac. ⁶ Taar kēn naaje k'taad̄sen gēn al-Masi jaay naase 'booyki sum se, naase ḏkiṅkiga maakse ki tōogō. ⁷ Bin ḑo, nakgen paac̄j kēn Raa eḏ'jeunge tu se, naase kic ḏṅkiga naasen kēn iṅg aakki kaak kaam Mēljege Isa al-Masi kēn utu aḏe teec̄j naanse ki pirsil se. ⁸ Raa se naan̄ ḑo debm kēn asen kēd̄n tōogō bini aki kaan do taar tōoliṅ ki. Bin ḑo bii kēn Mēljege Isa al-Masi aḏe ḑaa se, j'kōṅ ne ḑim aak kus rose ki eyo. ⁹ Deere, Raa se naan̄ tuj ḑrmiṅ eyo, naan̄ ḑo debm kēn dāṅseno, taa aki tum tēd̄n kalaṅ ute Gooniṅ Isa al-Masi kēn Mēljege se.

*Jee *eglizn* Kōrint ki tōp naapa

¹⁰ Borse genaamge, ute ro Mēljege Isa al-Masi se, m'eemsen nōo mētse ki m'ḑḑ: ḑnte 'tōpki naapa, nabo naase 'paacki ḑkki taarse kalaṅ. 'Tumki ute naapa, ḑṅki maakse 'tēd̄n kalaṅ ḑḑ saapse kic ḑo ḑṅiṅki 'tēd̄n kalaṅ. ¹¹ Deere genaamgen doobm *al-Masi ki, jee maak̄j bēe Klōe* ki ḑaado taadum ḑḑ maak̄j kingse ki se, naase se taarse ḑk mētn naap eyo. ¹² Num do taar kēn se ḑo, maam m'je m'asen taad̄n mētiṅa: maakse ki se, deb kalaṅ taad̄ ḑḑ: maam se m'debm Pōl, debm kuuy deek ḑḑ: maam se m'debm Apōlōs, ḑḑ debm kuuy taad̄ ḑḑ: maam se m'debm Pīer, ḑḑ debm kuuy kic deek ḑḑ: maam se lē m'debm al-Masi. ¹³ 'Saapki tu al-Masi se, j'aṅ kōṅ niṅṅ ne? Maam Pōl ḑo kēn k'tup k'tōolum ro kaag ki taa naase

* 1:11 Klōe se daan naane mēnd tēd̄n suuk̄j kēn lee daan gēger Kōrint ute gēn Epez ki.

se la? Lō *k'batizseno se ute ro maam m'Pōl la? ¹⁴ Maam m'tōom Raa, taa maakse ki se, jeegen maam m'batizdeno se, Krispus ute Gayus sum. ¹⁵ Taa naan se bo, nam maakse ki se 'kōŋ deekŋ əw naase se k'batizseno ute ro maam Pōl. ¹⁶ Waay, tēdumga dirigi. Deere, maam m'batizoga jee maakŋ bee Stepanas ki kici. M'jeel ey jaay ey num m'batizo te nam kuuy ey sum. ¹⁷ Taa al-Masi se, olumo gen batizn jeege eyo, num gen taadn Labarin Jiga se bo jeege tu. Əw taarin se, maam m'an taadn ute taar nijim ken jeege booyin aan gəw gen debm jeel-taar lee taad se eyo, taa ken maam jaay taad ute jeel-taar gen jikilimge sum num kooy al-Masi ro kaag ki se, 'tēdn nakŋ cεε.

*Jeel-taar Raa se j'ōŋŋ gōtn *al-Masi ki*

¹⁸ Deere, jee iig kiig se, taar ken k'taadn gen Isan ooy do kaag ki se, kese naade aakin aan gəw taar jee dərige. Num gan naajegen j'aajki kaaj se le, taar se bo ken taadjeki tōogŋ Raa. ¹⁹ Taa maakŋ Kitap ki se Raa taad əw:

Jee jeel-taarge se, jeel-tarde se maam m'utu m'an daara;
əw metekdege se le, maam m'utu m'an tēdin 'tēdn gōtə.†

²⁰ Bin num gōtn se jee jeel-taarge se, tap bo taadn əw di? Əw jee jeel taad tōokŋ metn Ko Taar Raage se kic bo taadn əw di? Əw jee jeel doobm taadn taargen maakŋ *duni ken borse se taadn əw di daala? Taa Raa se, jeel-taar gen jikilimgen ək se, naan tēdin tēdga nakŋ jee dərige.

²¹ Deere, jikilimge, ute jeel-taar ken naade ək paac se kic bo, jeel-taar Raa se naade ŋŋ jeel ək te metin eyo. Taa naan se bo, Raa uunoga doa gen kaajŋ jee ken aal maade do Labar Jigan ken k'lee k'taadden se əw taar se jee kuuy aakin aan gəw taar jee dərige. ²² Jeegen Yaudge se je kaakŋ nakŋ-kōobgen iino gōtn Raa ki əw jee Grekge se le, naade je doobm ken an jeel-taara. ²³ Gan naaje se, k'taad jeege tu

† 1:19 Aak Eza 29.14.

j'w al-Masi ken Raa taadn se bo k'tup k'tooli ro kaag ki: kесе bo taar ken tuj maakn Yaudge w jeegen Yaudge ey se le aakiñ taar ese se, taar jee derlge. ²⁴ Num gan jee ken Raa danđeno maakn Yaudge tu ey le maakn Grēkge tu se, gen naade ki se, al-Masi se naan bo tōogñ Raa w jeel-taar gen Raa ki kici. ²⁵ Taa nakn ken Raa ted jaay jeege aakiñ aan gōw nakn jee derlge se, ute naan se kic bo, naan jeel-taara cir jeel-taar jikilimge w nakn Raa ted jaay jeege aakiñ aan gōw naan ok tōog ey se le, naan tōog cir tōogñ jikilimge.

²⁶ Genamgen doobm al-Masi ki, 'saapki tu kaaf ken Raa danđeno se ken gen jikilimge tu sum num, maakse ki se naase okki jee jeel-targe se, den eyo. W jee tōog kic bo, naase okki den eyo. W jeegen k'jeel jeel gōtde maakn beedege tu kic bo naase okki den eyo. ²⁷ Anum Raa se beer tōodo jeegen ken jikilimge aakden aan gōw jee derlge se bo taa 'kōl jee jeel-targe se, sōkōñw aden tōolw; w jeegen ken jikilimge aakden aan gōw jeegen ok tōog ey se, Raa beer tōodđeno se taa 'kōl jeegen ok tōogw se, sōkōñw aden tōolw. ²⁸ Raa beer tōodo jeegen ken jikilimge aakden jeegen tōol ser eyo, j'aalden maak ki eyo w j'aakden aan gōw nakn gōtw se, bin bo ute doobm naade se, jee ken ted rode magal magal se, Raa aden tedn naade se 'tedn jee ren ren. ²⁹ Raa tedn naan se taa nam nam 'kōñ tōom roñ naaniñ ki eyo. ³⁰ Deere, naase se Raa dōoksenga ute Isa al-Masi w jeel-taar naajegen ken iino gōtn Raa ki se, naan bo al-Masi se. W al-Masi se naan bo tedjekiga k'tedkiga jeegen aak bee naan Raa ki w beer tōodjekiga k'tedkiga jee naange w naan wōdjekiga dojege maakn *kusiñ ki. ³¹ Taa naan se bo Kitap taad w: *Debm jaay je tōom roñ num, n'tōom roñ do nakge tun Mēljege tēda.* †

† 1:31 Aak Jer 9.23.

2

Pōl taad Taar *Raa jeege tun Kōrint ki

¹ Genaamge, ken maam jaay m'ingo gōtse ki taa m'asen taadn *nakŋ ken Raa ɔyinga kōy taad te metiŋ jeege tu ey se, maakŋ taarumge tu se, maam m'taadŋ se te taargen ɔŋɔ ɔŋ eyo ɔ ute jeel taargen deel do eyo. ² Num maakse ki se, maam m'uunoga doa m'je jeel dim kuuy eyo, nakŋ ken maam m'je jeel se, Isa *al-Masi ɔ Isa al-Masi se ɔ k'tup k'tɔliŋ ro kaag ki se. ³ Ken maam m'ingo gōtse ki se, maam m'naam m'ok rom se tɔɔgum baata, maam m'beere okuma ɔ rom ook marga jeg jeg. ⁴ Taar ken maam m'taadŋ se ute dooy ken maam m'dooyŋ se, m'taadŋ se se ute jeel-taar ken jikilimge lee taadŋ nijim se eyo, num gaŋ maakŋ taar ken maam m'taadŋ se, kese *Nirl Raa ɔ taad tɔɔgiŋa. ⁵ Bin ɔ, kaal maakŋ naase aalki se, t'edn do jeel-taar jikilimge tu eyo, num do tɔɔgŋ Raa ki.

Jeel-taar ken *Nirl Raa ed jeege tu

⁶ Anum kese ɔ jeel-taar ken naaje k'dooy jee al-Masigen ken jeel okga kɔk doobm Meljege. Jeel-taar ese se gen do *duni ara ute jeegen ok tɔɔgŋ ing do jeege tun do duni ki ara ki eyo, naade se ɔ ken utu 'kut se. ⁷ Naaje k'dooy jeege ute jeel-taar Raa ese se ken jikilimge jeel metiŋ eyo taa taar se Raa ɔydesiŋoga kōyo. Ey num Raa se kaad ken naan aalo te do naan ey ɔrt se ɔ, naan uunoga kuun doa taa ajeki kedn jeel-taarina gen kend maakŋ *nookiŋ ki. ⁸ ɔ jeel-taar se maakŋ magalge tun ing do jeege tu se nam kalaŋ tap ɔ booy ok te metiŋ eyo. Ey num ken naade jaay booy okoga kɔk metiŋ num, Meljegen k'nookiŋ se, naade an kōŋ tupm tɔɔ ro kaag ki eyo. ⁹ Num gaŋ aan gɔɔ ken Kitap taada:
Nakŋ se nam bii kalaŋ aakiŋ te ute kaamiŋ eyo

᠔᠔ booyin te ute bin eyo
᠔᠔ nam saap aan te do ki ey kici,

*nakgen se Raa tōnd daapinoga daap jeege tun jena.**

¹⁰ Deere, nakgen se te doobm Nirl Raa se, Raa taadjekiga metin toodga tal. Taa *Nirl Salal se jeel naṅ nakge paac bini nakṅ maakṅ maak-saap Raa ki kici. ¹¹ Saapm debkilimi se tap ᠖᠐, naṅa jeele? Gōtō! Ken jeel saapm debkilimi se, naaṅ malin sum. ᠔᠔ Raa kic ᠖᠐ nam jeel saapin eyo; ken jeel saapin se, Nirl naaṅ malin sum.

¹² Anum Nirl naajege k'j'okki se gen do duni ara ki eyo, num Nirl ken naajege k'j'okki se iino gōtn Raa ki. Ute naaṅ se ᠖᠐ naajege k'jeelki bεε ken Raa tēdjeki ute maraadin se. ¹³ Taargen naaje k'taad jeege tu se, ute jeel-taar ken jikilinge lee dooy jeege se eyo, nabo naaje se k'dooy jeege ute jeel-taar ken Nirl Raa εdjeni. Naaje k'taad metn nakgen iino gōtn Nirl Raa ki jeege tun ken ok Nirl ese se.

¹⁴ Goon debkilim ond doṅ do saapm naaṅ malin ki sum se, 'kōṅ tookṅ do nak ken iino gōtn Nirl Raa ki eyo. Naaṅ aakin aan gō᠔ nakṅ jee dērlge ᠔᠔ naaṅ le, oṅ aasin gen booy kōṅ metin eyo, taa nakgen bin se, Nirl Raa kalin ki sum ᠖᠐ 'taadn tōṅṅ metin jeege tu. ¹⁵ Num gaṅ debm ok Nirl Raa se, naaṅ aak ok metn nakge paac. ᠔᠔ naaṅ malin le, nam kuuy aṅ kōṅ kōṅṅ bō᠋᠋᠋ doṅ ki eyo. ¹⁶ Aan gō᠔ Kitap taad ᠔᠔:

Saapm Mēljege se tap ᠖᠐ naṅa jeele ᠔᠔ naṅa tap ᠖᠐ dejinoga?†

Anum naajege se j'okki saapm gen *al-Masi se maakjege tu.

3

Jee tēdn naabm Raage

* 2:9 Aak Eza 64.3. † 2:16 Aak Eza 40.13.

¹ Deere genaamge, maam m'ɔŋ m'aasiŋ te eyo ken m'taadsen taadn naase ki aan gɔɔ jee ken ɔk *Nirl Raa. Naase se ingki aan gɔɔ jee do *duni ki ɔɔ aan gɔɔ gaangen seeme ken doobm *al-Masi ki, taa naan se bo maam m'taadseni. ² Maam se m'edseno kɔsn deer eyo, nabo m'edseno si sum. Taa kɔsn deer se, naase anki kɔŋ kaas eyo. ɔɔ bɔrse kic bo m'jeele, naase anki kɔŋ kaasn gen kɔsn kɔsn ken deer se eyo, ³ taa naase se ingki aan gɔɔ jee do duni ki. Taa naase ɔkki maak-kilimi do naapge tu ɔɔ 'tedki dekenɛ ute naapa kese je taadn ɔɔ naase se ingki aan gɔɔ gen jee do duni ki, ɔɔ kingse se tec aan gɔɔ gen jikilingen baa se paac ey ne? ⁴ Ken naase jaay deb kalaŋ taad ɔɔ: maam ara m'debm Pɔl ɔɔ deb kuuy taad ɔɔ: maam ara le m'debm Apɔlɔs, nakŋ naase ing 'tedki se, kese tec gen jikilingen baa se paac ey ne?

⁵ Apɔlɔs tap bo naŋa ɔɔ maam Pɔl bo naŋa? Naaje se k'jee tedn naabm Raage sum ɔɔ ute doobm naaje se bo, naase 'took aalkiga maakse do al-Masi ki. ɔɔ naaje se, naŋa naŋa kic bo tedn naabm ken Mɛljege edino kaam jina. ⁶ Anum maam se m'ɔɔco, Apɔlɔs debm ɔɔyiŋo maane, num gaŋ debm tedn teep se, naan *Raa. ⁷ Bin bo debm ɔɔco ute debm kɔɔy maane se, naade se paac ɔk nook eyo. Nabo ken ɔk nooko cir paac se, Raa ken tedn teep se. ⁸ Debm kɔɔco ute debm kɔɔy maane se, naade aas kaasa ɔɔ naŋa naŋa kic bo Raa utu an kɔŋ dal dubar naabiŋ ken naan tɛda. ⁹ Taa naaje se k'tedn naaba tɛle ute Raa ɔɔ naase bo 'tedkiga aan gɔɔ maakŋ-gɔtn gen Raa ɔɔ aan gɔɔ bee ken Raa utu iinŋ kiini.

¹⁰ Ute bɛɛ ken Raa tɛdum se, maam m'ɔndga metn bea aan gɔɔ debm tirdi. ɔɔ debm kuuy se iin do ki. Nabo naŋa naŋa kic bo, ɔnd kɔndɔ ute raay ken naan 'kiin do ki se. ¹¹ Bɛrɛ, metn bee se, j'uunga kuun metina. ɔɔ nam ɔnte kuun metn bee kuuy. Metn bee ken maam m'taadsen se le,

Raa bo uuno metina do metn bee se, naan bo Isa al-Masi.
¹² Do bee ken j'uun metin se, jee metinge 'kiin do ki ute daab, ute pudda do ute kogen jiga jiga do jeegen kuuy 'kiin do ki ute kaagge, ute mumburu do ute tōoyo. ¹³ Num gan bii ken Raa 'kōjn bōōō do jeege tu se, naja naja kic bo naabin ken naan ted se utu 'toodn tal. Taa bii se 'tedn aan gōo poodn ken ooy daab nakge se do bii ken se bo naja naja kic bo 'kaakj jeel naabin ken naan tedo. ¹⁴ Debm jaay naabin naan ted se oη os te pood ey num, naan se Raa an kōηη bedina. ¹⁵ Num debm jaay naabin naan ted se osga poodo num, naan se 'kiin ute jina. Naan malin se 'kōη kaaja nabo aan gōo debm ken k'naak k'j'ōōdin don maakη pood ki.

¹⁶ Jeelki, naase se bo 'bee gen Raa. Do NirI Raa se utu ing maakse ki. ¹⁷ *Bee Raa ese se jaay debm tōōkinga num, naan kic Raa an kutu. Taa bee Raa se naan *salal do bee Raa ese se, taad ute naase.

¹⁸ Bin se, nam onte kaan roη dala. Maakse ki se jaay debm saap do naan debm jeel-taara aan gōo jee jeel-taargen do duni ki ara num, beeki se, n'ted roη debm derle naan jeege tu do bin jaay n'tedn debm jeel-taar mala mala. ¹⁹ Taa jee jeel-taargen do duni ki ara se, Raa aakden naanin ki se aan gōo jee derlge. Taa naan se bo Kitap taad do: *Jee ok jeel-taar do duni ki sum se, Raa tokde do metekde ki**. ²⁰ Ter Kitap taad daala do: *Jee ok jeel-taar do duni ki sum se, Meljege Raa jeel saapde do saapm naade se, naan jeelin saapm tōol ser eyo.*[†] ²¹ Bin num nam onte tōom roη ute nakη ken jikilinge lee tēda. Taa nakge paac se 'gen naase: ²² maam Pōli, Apōlōsi, Pieri, duni borse, nakη ken utu kaan do kingjege tu ey le do yojege tu do nakgen 'kaan maakη kingjege tun borse ey le ken 'tedn naan ki se,

* 3:19 Aak Jb 5.13. † 3:20 Aak KKR 94.11.

nakgen se paac se 'gen naase. ²³ Taa naase se 'tedkiga gen al-Masi ḡ al-Masi se le naan̄ gen Raa.

4

Naaje se k'jee kaan̄ naabm al-Masige

¹ Tap ki num, aakjeki, naaje se le, k'jee tedn̄ naabm al-Masige ḡ nakn̄ *Raa ken ḡyinga kōyḡ ken jeege jeel metin̄ ey se, Raa edjesinga kaam jije taa j'an̄ taadin̄ jeege tu. ² Anum debm j'edinga naka kaam jin̄ se, n̄'ḡnte tujn̄ ḡrmin̄ do ki. ³ Maam se ḡlum eyo ken naase bo amki kōjn̄ bōḡḡ dom ki, ey le ken jee kōjn̄ bōḡḡ bo am kōjn̄ bōḡḡ dom ki. ḡ maam mala kic bo, m'kōjn̄ bōḡḡ dom ki eyo. ⁴ Deere, maakum ki se, m'jeele maam se m'tuj te dim eyo. Naḡo kese am kōḡ ḡaapm taarum eyo. Anum debm ken am kōjn̄ bōḡḡ dom ki se, Mēljege. ⁵ Taa naan̄ se bo ken kaadin̄ j'ḡndin̄ jaay aan te ey se, ḡnte 'kōjki bōḡḡ do nam ki, anum 'booyki Mēljege aḡe ḡaa jaayo. Naan̄ bo nakn̄ ken j'ḡyinga kōy maakn̄ ḡḡt ken ḡḡḡ se, naan̄ utu an̄ kōḡḡn̄ 'toodn̄ tal. ḡ taar ken maakn̄ jikilimge tu se, naan̄ utu an̄ kōḡḡn̄ 'toodn̄ tal kici. Jaay bo, naḡa naḡa kic j'an̄ tōḡmin̄ do naabin̄ ken naan̄ tedā. ⁶ Taa naan̄ se bo genaamge, ken ḡlum jaay m'taad taa Apōlos ute maam mala se, taa ute nakgen naaje k'ted se bo asen dooyo ḡ bin se naase aki kōḡ deel do taar ken Kitap taad se eyo. Bin se naḡa naḡa kic bo ḡnte magal roḡ gen bēer kuun deb kalan̄ ḡ deb kuuy se naan̄ an̄ kōḡḡn̄ kundu. ⁷ Anum naai tap bo 'ted roi jukudum se gen di? Nakn̄ naai ḡk se le, Raa bo eḡi. ḡ nakn̄ ken jaay j'edisin̄ keḡ sum se, gen di jaay naai 'magal roi aan ḡḡ Raa bo edisin̄ ey se? ⁸ Naase 'saapki ḡḡki nakn̄ maakse je paac bo, ḡḡḡnkiga ḡ naase bo 'tedkiga jee nak denge ḡ naase bo 'tedkiga gaaringe ḡ naaje le, k'gaaringe eyo! Maam m'je se ken naase bo gaaringe deer num, ḡ ute naan̄ se naaje

kic j'kōsn gaara bōrse ute naase. ⁹ Maam m'saapm m'wō naajen *jee kaan̄ naabm Isage se, Raa tēdjen k'tēdga metn jeege tu aan gōō jee ken k'tōkde gen baa tōōō. Aan gōō naade se Raa ōnje naaje kic do *duni ki se j'aakjen metje naan *kōdn Raage tu wō naan jikilimge tu. ¹⁰ Taa *al-Masi se, naaje j'aakje aan gōō jee dērlge, num gan̄ naasen ken 'dōōkkiga ute al-Masi se ɛ, jeege aaksen naase se 'tēdkiga jee jeel-taarge! Naaje se j'aakjen aan gōō jee ōk tōōg eyo wō naase ɛ, jeege aakse naase se jee ōk tōōg! Naase se jeege aalsen maak ki, nabō naaje se ɛ, nam tap bō aaljen maak ki eyo! ¹¹ Bini bōrse kic bōa ute maane utu tōōljen tōōl rōk. Kal tuusje kic bō utu daayjen daaye wō jeege utu 'lee dabarjen dabara wō naaje j'utu k'lee lee wari rōk. ¹² Naaje k'dabar k'tēdn̄ naaba ute jije jaay bō k'j'wō. Jeege naajje wō naaje k'j'wōdēn bōoro. K'dabarje kic bō naaje k'j'aay kaamje k'j'aasina. ¹³ Naaje se, jeege lee taadjen taar ing kus roje ki wō naaje k'taad jeege tun se ute taar nijim ken ēdēn kaay kaama. Bini bōrse kic bō jikilimgen duni ki se, aakjen naaje se aan gōō idikj roa wō aan gōō nakj do danos ki.

Jee Kōrint ki se Pōl jedē aan gōō geninge

¹⁴ Ken ōlum jaay maam m'raansen taargen se, taa m'asen kōl maakj sōkōj ki eyo, num aan gōō naase gaan maakjemge se, m'je bō m'asen kaal bisi ki. ¹⁵ Anum ken dōobm *al-Masi ki jaay ōkki jee dooyge dupu-sik kic num, bubse se kalaŋ sum. Wō maam ken m'taadsen Labar Jigan gen al-Masi se, dōobm Isa al-Masi ki se, maam sum bō m'tēdga bubse. ¹⁶ Bin bō maam m'dejsen m'wō: uunki bōlōtn maama. ¹⁷ Taa naan̄ se bō, maam m'ōlsen Timote ken goon kōōj̄ maakuma wō debm tuj ōrmiŋ eyo dōobm Mēljege tu. Ken naan̄ jaay baa ōjsega se, naan̄ asen taadn̄ dōobm ken maam m'leen dōobm Isa al-Masi ki se. Wō gōō

baa se paac, maam m'dooy jeegen *eglizge tu paac ute doobm se.

¹⁸ Jee mētinge maakse ki se, magal rode. Naade saap ɔɔ maam m'kɔŋ terl baa gɔtse ki eyo. ¹⁹ Kɛn Mɛljege je num, sɔm m'utu m'baa gɔtse ki, ɔɔ kɛn maam m'aanga num, m'baa booy mɛtn taar jee kɛn magal rode se sum eyo, num m'kaakɲ nakɲ kɛn naade lee tɛda. ²⁰ Kɛn jeegen jaay Raa ɔs gaar dode ki se, naade taadɪn ute taarde sum eyo, num maakɲ kingde ki se, naade taad tɔɔgɲ Raa. ²¹ Naase tap bo 'jeki di? M'asen baa kɔŋ ute taar urlu ɔɔ ute maak-je lɔbu 'jeki m'asen baa kɔŋ ute sirdi lɛ?

5

Jee Raage se mētinge cɛɛpm ute rode

¹ Gɔtɔ baa se paac, jeege taad ɔɔ naase se, 'lee ɛski naapge rɛŋ rɛŋ. Nakɲ kɛn debse tɛdɪn se, jee jeel *Raa mal ey kic bo ɔŋ tɛd naan se eyo: naan se tood te mɛnd bubɪna. ² Ute naan se kic bo naase 'tɔɔmki tɔɔm rose. Ey num naase se, maakse 'tuju ɔɔ debm jaay tɛd nakɲ bin se, bɛɛki num, 'tuuriŋki naatn maakse ki. ³ Deere, maam se m'dɔkɔ nabo saapum se te naase. Anum debm tɛd nakɲ bin se, maam m'ɔjɪŋga bɔɔrɔ don ki aan gɔɔ maam m'utu maakse ki. ⁴ Kɛn naase 'tuskiga ute ro Mɛljege Isa se, saapum se ute te naase ɔɔ gɔtn se Mɛljege Isa taadn tɔɔgɪna. ⁵ Naase se, debm tɛd nakɲ bin se, j'ɔŋɪŋ kaam ji *Bubm sitange aŋ dabara taa maakje daa ro kɛn naan ɔk se 'tɛdn gɔtɔ ɔɔ bin bo *bii kɛn Mɛljege ade baa se, kɔŋ se 'kɔŋ kaaja.

⁶ Nakɲ naase 'tɛdki jaay 'tɔɔmki rose ro ki se, doobɪn eyo. Naase 'jeelki ey la, ɔrɔmɔ cɔkɔ jaay j'ɔmbɪŋga do rujɲ gɛm kɛn j'ɛciŋga kɛc se, iɪŋɪŋ paac. ⁷ ɔrɔm kɛn do dɔkiŋ kɛn taad te *kusiŋ se, ɔɔdki dose ro ki. Bin bo aki tɛdn aan gɔɔ rujɲ gɛm kɛn j'utu j'ɛciŋ kɛc jaay j'ɔmbɪn te ɔrɔm ey se. Taa *al-Masi se, naan bo ɛd ron *serke taa naajege aan

gɔɔ *goon baatn kɛn Yaudge lee tɔɔl bii *laa Paakde ki se. ⁸J'ɔnte 'tedki laajege ute mappan kɛn ɔk ɔrɔm do dɔkiɲ se. Ɔrɔm ese se, je taad ute nakgen jig eyo ɔɔ ute nakgen kusina. Anum k'tedki laajege se ute mappan kɛn ɔk ɔrɔm eyo, kɛse je deekɲ ɔɔ ute maakɲ kalarɲ ɔɔ ute kɛn mɛt ki.

⁹Maakɲ maktub kɛn maam m'raansɛn kaam mɔɔtn se, maam m'deeksɛnga m'ɔɔ: jee kɛn lee ɛɛs naapa rɛɲ rɛɲ se, ɔnte tɔkdeki mɛde. ¹⁰Kɛse maam m'je taad ute jee do *duni kɛn lee ɛɛs naapge rɛɲ rɛɲ, ey lɛ jee lee dɔɲ nakɲ jeege, ey lɛ jee boogge, ey lɛ jee maragge paac se eyo. Kɛn bin num, jee do duni ki se, naase adeki teecɲ kɔɲɔ. ¹¹Gɔtɔ, bin eyo! Maam m'raansɛn se taa debm taad ɔɔ naanɲ gɛnaa doobm Isa ki, jaay bo ɛɛsn mɛndge rɛɲ rɛɲi, boogo, ted maraga, ɔɔd jeege, aay tɔtɔ deel te gɔtiɲa, ɔɔ kucun jeege se. Debm bin se, ɔnte 'kɔkiɲki mɛde ɔɔ kɔsɔ kic bo, ɔnte 'kɔski ute naana. ¹²⁻¹³Anum jee kɛn doobm al-Masi ki ey se, maam bo m'ade kɔɲɲ bɔɔrɔ dode ki eyo, num naade se Raa bo kɛn utu adɛn kɔɲɲ bɔɔrɔ dode ki. Num naase se, ɔjki bɔɔrɔ do gɛnaasege tun doobm Isa al-Masi ki, taa Kitap taadga taad ɔɔ: *Debm kusin se, 'tuurin ki naatn maakse ki.**

6

Gɛnaagen doobm *al-Masi ki sakak naapa

¹Kɛn maakse ki jaay deb kalarɲ ɔk taara ute gɛnaanɲ num, naase, ɔɲki jee Raage ɔɔ 'sakakin ki gɔtn jeege tun jeel *Raa mal ey se gɛn di? ²'Jeelki jee Raage bo utu kɔɲɲ bɔɔrɔ do jeege tun do *duni ki se. Num kɛn jee duni ki jaay naase bo utu adeki kɔɲɲ bɔɔrɔ num, taargɛn sɛɛm sɛɛm daanse ki se, naase ɔɲ aaski gɛn tɔɔlin ey ne? ³Naajege bo j'utu j'aki kɔɲɲ bɔɔrɔ do *kɔdn Raage tu se, naase tap bo 'jeelki ey la?

* 5:12-13 Aak Dt 17.7.

Ken bin num, met kando naajege j'an̄ki kaasn gen taadn tōol taargen do duni ki se! ⁴ Nabo ken naase jaay okki taara daanse ki se, naase 'baaki gōtn jee kōjn bōorge tun *egliz aalden maak ki eyo. ⁵ Maam m'taadsen taa sōkōn asen tōol. Maakse ki se, gena kēn jeel-taar kēn asen kaakj metn taarse se tap bo, gōtn ne? ⁶ Num gaṅ j'aak gena kēn dōobm Isa al-Masi ki kēn ok taara ute genaon kēn dōobm al-Masi kic se oḅ baa sakakin̄ naan jeege tun dōobm al-Masi ki eyo. ⁷ Anum kēn okki taara ute naapa jaay 'sakakki naapa se, kēse naase oockiga dōobm Raa ki. Ken deba jaay tujsega se naase oṅ aasin̄ki ey ne? Ken deba jaay 'boogga ne dimse se naase oṅ aasin̄ki ey ne? Ken naase oṅ aasin̄kiga se, bēe cir kēn naase adeki baa sakak se. ⁸ Num gaṅ naase bo 'lee 'tujki jeege tu oḅ 'lee boogki nakj jeege. Oḅ jee kēn naase 'lee 'teddeki nakj se doḅe ki se, naade se bo genaasegen dōobm Isa al-Masi ki. ⁹ Naase 'jeelki, jeegen kēn tedn nakge ute dōobin̄ ey se, 'kōṅ kēnd *maakj Gaar Raa ki eyo. On̄te 'kaan̄ki rose dala: jee lee ees naapa rēn rēn, jee maragge, gaabgen lee ees mēnd jeege ute mēndgen lee ees gaabm jeege, gaabgen paacj kēn lee ees naapa, ¹⁰ jee boogge, jee tamage, jee aay tōtō deel te gōtina, jee kōodn jeege, jee tujn̄ nakj jeege, naade se paac 'kōṅ kēnd maakj Gaar Raa ki eyo. ¹¹ Bin bo do dōkin̄ maakse ki se, jee mētinge tedo nakgen se, num gaṅ ute ro Mēljege Isa al-Masi oḅ ute Nirlin̄ se, Raa *tug daapsega, tedsenga 'tedkiga jee naange oḅ aakkiga bēe naanin̄ ki.

**!Nookki Raa ute rose*

¹² Nam taad oḅ: Maam se, m'ok dōobo gen tedn nakge paac. Deere, maam se m'ok dōobo gen tedn nakge paac nabo, nakge paac maakin̄ se, oṅ tōolum sēr eyo. Deere, maam se m'ok dōobo gen tedn nakge paac, nabo maam se m'kōṅ kōṅ rom gen tedn bul ne dim eyo. ¹³ Ter nam

taad ɔɔ: Nakɿ-kɔsɔ se, k'tɛdɿn taa maaka, ɔɔ maaka se lɛ gen nakɿ-kɔsɔ. Deere, num nakɿ-kɔsɔ ute maaka se Raa utu adɛn tɛdɿn tɛdɿn gɔtɔ. Num gaɿ ro se, Raa tɛdɿn gen kɛesn naapm rɛɿ rɛɿ eyo, taa rojege se naaɿ gen Mɛljege, ɔɔ Mɛljege se lɛ naaɿ ɓo Mɛl rojege. ¹⁴ ɔɔ Raa kɛn duro Mɛljege daan yoge tu se, ute tɔɔgɿn se, naaɿ utu ajeki 'dur naajege kici.

¹⁵ Naase 'jeelki naɿa naɿa kic ɓo maakɿ ro *al-Masi ki se, naaɿ tɛdga roɿ kaam kalaɿ. Bin se, maam se m'kɔɿ kuun rɔ al-Masi kaam kalaɿ jaay m'aɿ tum ute ro mɛnd kɛesn gaaba la? Kɛse gɔtɔ. ¹⁶ 'Jeelki, deba jaay tood ute mɛnd kɛesn gaaba se, naade tum tɛdga ro kalaɿ. Taa Kitap taadga taad ɔɔ: Naaden di se tum tɛd daa ro kalaɿ.*

¹⁷ Num gaɿ debm dɔɔk ute Mɛljege se, naaɿ tum tɛdga kalaɿ ute naaɿa. ¹⁸ 'Booyki, kɛesn naapm rɛɿ rɛɿ se, ɔɔdki dose naatn dɔkɔ ro ki! *Kusiɿ paacɿ kɛn debkilimi lee tɛd se, ɔɿ tuj roɿ aan gɔɔ kɛesn mɛndgen rɛɿ rɛɿ se eyo, num gaɿ debm jaay ɛs mɛndge rɛɿ rɛɿ se, naaɿ ɔl roɿ paac maakɿ kusiɿ ki. ¹⁹ Naase 'jeelki rosege se tɛdga ɓee gen *Nirl Salal kɛn Raa ɛdsesiɿo ɔɔ ɓɔrse, naaɿ utu maakse ki. Bin num rosege se, tɛdga gen naase 'malɿnge eyo. ²⁰ Taa Raa se, dugsega dose ute zo ɔɿɿo. Kɛn bin num, ɔɿki rose se 'nookɿ Raa.

7

Mɛtn taar gen tɔkɿ naapa

¹ ɓɔrse maam m'je m'asen tɛrlɛ do taar kɛn naase 'raaɿumkiro maakɿ maktubse ki se. Kɛn tɛdɿn jiga num gaaba ɔɿte kɔkɿ mɛnda. ² Naɓo, taa aki lee kɛesn naapge rɛɿ rɛɿ ey se, gaabm gay gay kic ɓo, ɿ'ɔk mɛnda ɔɔ mɛnd gay gay kic lɛ ɿ'ɔk gaaba. ³ Gaaba jaay je mɛndɿn se, mɛnda

* 6:16 Aak JɛN 2.24.

ɔ̄nte gaasīn rōna. Ɔ̄ ken mēnda bo je gaabīn kic lē, gaabīn
 ɔ̄nte gaasīn rōna. ⁴ Taa gaaba se, ɔ̄k tɔ̄ɔgɔ do rōn ki eyo,
 rōn se tēdga gen mēdīna ɔ̄ mēnda kic lē, ɔ̄k tɔ̄ɔgɔ do
 rōn ki eyo, rōn se tēdga gen gaabīna. ⁵ Ken naase jaay
 'jeki 'gaasn rose taa aki tɔ̄nd mētn *Raa se, do naan̄ ki se
 'taad tɔ̄lɔ̄nki ute naapa; ɔ̄ kaad ken naase 'gaaski rose
 naapge tu se, ɔ̄nte 'kingki do ki daanīn tēdn dɔ̄kɔ, num
 'tērl'ingki aan gɔ̄ɔ ken do dɔ̄kīn naase 'tingkiro se. Ey num
 ken ɔ̄n aasīnki te do rose ki ey se, sɔ̄m *Bubm sitange 'kɔ̄n
 dɔ̄obo asen naama. ⁶ Ken ɔ̄lum jaay m'taad bin se, kесе
 maam m'undsen kund bo kul eyo, num maam m'taadsen
 taad bo dɔ̄obo sum. ⁷ Maam m'je se, jeege paac 'king aan
 gɔ̄ɔ maama ken m'ɔ̄k te mēnd ey se. Nabo nāna nāna kic
 bo Raa ēdīn naabīn gen dōn dōna. Deb kalān Raa ɔ̄dīn
 dɔ̄obo gen kɔ̄kɔ mēnda ɔ̄ deb kuuy se lē, Raa tēdīn gen
 'ting arbiya.

⁸ Arbige ute mēnd-daayge se, m'taaddēn m'ɔ̄ɔ: ken
 aden 'tēdn jiga se num k'j'ing aan gɔ̄ɔ maam ken m'ɔ̄k
 mēnd ey se. ⁹ Anum ken naade jaay an̄ kaasn do rodege
 tu ey se, mēndge lē k'tɔ̄kɔ gaabge ɔ̄ gaabge kic lē k'tɔ̄kɔ
 mēndge. Taa debm jaay ɔ̄k kɔ̄k se, bēē cir debm ken ɔ̄k
 te eyo ɔ̄ aakga mēndge num lee dɔ̄ndē ute maakīn se.
¹⁰ Borse m'je taadn ute jeege tɔ̄kga tɔ̄k naapa dɔ̄obm
 *al-Masi ki. Taar se maam bo m'taadīn eyo num Mēljege
 bo taadīna: mēnd jaay ɔ̄kga gaaba se, ɔ̄nte rēs̄n ute
 gaabīna. ¹¹ Ken naan̄ rēs̄nga ute gaabīn lē, n̄'ɔ̄nte kɔ̄kɔ
 gaabm kuuy. Ɔ̄ ken naan̄ bo jega gaaba lē, n̄'terlo ro
 gaabīn ki. Anum gaaba kic n̄'ɔ̄nte piir ute mēdīna.
¹² Jeege tun kuuy se, kесе maam bo m'taaddēn ey num
 Mēljege eyo, m'ɔ̄ɔ: genaa dɔ̄obm al-Masi ki jaay mēnd
 naan̄ ing bēē se jaay aal te maakīn do al-Masi ki ey se, ɔ̄
 mēnd se jaay took je king ute naan̄ num, n̄'ɔ̄nte piirīna.

¹³ Ɔo mēnd doobm al-Masi ki jaay, gaabm naan̄ iŋg bee ute naan̄ se jaay aal te maakin̄ do al-Masi ki ey se, kēn gaabm se jaay took je kiŋg ute naan̄ num, mēnd se ŋ'onte 'resina. ¹⁴ Taa gaabm jaay aal te maakin̄ do Isa ki eyo ɔɔ ok mēnd kēn aalga kaal maakin̄ do Isa ki se, taa mēnd naan̄ ok se tēdin̄ naan̄ tēdga gōor ute Raa. Mēnd kēn aal te maakin̄ do Isa al-Masi ki ey jaay, ok gaabm kēn aalga kaal maakin̄ do Isa ki se, taa gaabm naan̄ ok se tēdin̄ naan̄ tēdga gōor ute Raa kici. Kēn bin ey num, gēndēge se 'tēdn̄ dək te Raa, num gaŋ deer deer, naade se gōor ute Raa. ¹⁵ Kēn deba aal te maakin̄ do Isa al-Masi ki ey jaay je an piir ute mēdin̄ kēn aalga kaal maakin̄ do al-Masi ki se, ŋndeki kēn naade jaay je piiri num, k'piiri. Kēn 'tēdn̄ gaaba ey le mēnda dim jaay adēn tum ute debm kēn aal te maakin̄ do Isa ki ey se, gōtɔ. Taa Raa dan̄seno se, taa aki kiŋg ute lapia. ¹⁶ Anum naai mēnd doobm Isa al-Masi ki se, 'jeelin̄ gaabi se an̄ kōŋ kaasn̄ gen̄ tōdn̄ kəl gōtn̄ kaaj ki la? Ɔo naai gaabm doobm Isa al-Masi ki se kic, 'jeelin̄ mēndi se an̄ kōŋ kaasn̄ gen̄ tōdn̄ kəl gōtn̄ kaaj ki la?

Nana kic iŋg gōtn̄ kiŋgin̄ kēn Raa dan̄i ro ki

¹⁷ Taar kēn kuuy kēn m'je m'asen taad se, nana nana kic bo, iŋg gōt kēn Meljege andin̄ ro ki ɔɔ gōtn̄ kiŋgin̄ kēn ese bo Raa dan̄iŋo. Anum taargen se bo kēn maam m'lee m'dooy *eglizge paac. ¹⁸ Kēn Raa dan̄i bo naai ɔjga kōj pōndɔ le, ŋnte kōyina*, num iŋg ute *kōjn̄ pōndi se. Ɔo kēn Raa dan̄i jaay naai utu ɔj te pōndɔ ey le, ŋnte kōjn̄ pōndɔ. ¹⁹ Debm ɔjga pōndɔ ɔɔ debm kēn ɔj te eyo, paac bo tēd dim eyo. Num nakj jiga cir paac se, debm tēdn̄ nakgen kēn Raa ɔɔ k'tēdin̄ se. ²⁰ Anum nana nana kic bo, ŋ 'kiŋg

* ^{7:18} Kaadn̄ naane se Yaudgen ɔjga kōj pōndɔ se jee metiŋge daar pōndden naade ɔjŋga kōj se bo naade je an̄ tuutn̄ bōy gōtin̄ ki.

gōtn kingin̄ ken Raa danj̄no ro ki se. ²¹ Ken Raa danj̄o se, naai 'bul l̄e? Ōnte kuun nirli, num gan̄ ken naai jaay ək dōobo gen̄ kōōdn̄ doi maak̄n̄ bul ki se l̄e, kese bo nak̄n̄ jiga. ²² Bul jaay Meljege Raa danj̄noga se, naan̄ ōnga don̄ gōtn Meljege tu; bin bo debm̄ bul ey jaay Meljege Raa danj̄nga se, naan̄ t̄edga bul gen̄ *al-Masi. ²³ Naase se Raa dugsega dose ute zo ōn̄o; bin num naase se ōnte 't̄edki bulu gen̄ jikilimge. ²⁴ Genaamge, naŋa naŋa kic bo inḡ gōtn kingin̄ ken do dōkin̄ gōtn ken Raa danj̄no ro ki se.

Metn̄ taar jee ken tōk te gaabge ute m̄endge eyo ō ute gen̄ m̄end-daayge

²⁵ Borse maam m'je m'asen̄ t̄erle do m̄etn̄ taar jeege tun ken tōk te gaabge ute m̄endge eyo. Ō taar se Meljege bo undum te kul eyo, num maam bo m'saapa ō m'je m'asesin̄ taada; ō naase 'jeelumki maam se Meljege t̄edumga b̄e ō taar ken maam m'taad se naase 'tookki do ki taa maam se m'tuj ōrmum eyo. ²⁶ Ute dubar ken j'aakin̄ki borse se, m'saap m'ō: ken 't̄edn̄ jiga se gaaba ey l̄e m̄enda se n̄'king bini. ²⁷ Ken ək m̄enda l̄e, ōnte piirin̄a. Ō ken ək te ey l̄e, ōnte kōkō. ²⁸ Num gan̄ ken əkga m̄enda kic num, naai 't̄ed te *kusin̄ eyo. Ō ken goon m̄enda bo əkga gaaba kic num, t̄ed te kusin̄ ey kici. 'Jeelki jee inḡ kinḡ b̄ee se kinḡde utu aden̄ t̄edn̄ ōn̄o. Taa naan̄ se bo maam m'je nakgen se 'kaan dose ki eyo.

²⁹ 'Booyki m'asen̄ taada genaamge: b̄ere, kaadn̄ ken Raa gaan̄in̄ se ōppga baata. Bin num naan̄ ki se, gaabgen̄ ken ək m̄endge se, k't̄edn̄ naaba Raa ki aan̄ gōō jee ken tōk te m̄endge eyo; ³⁰ jee ken eem keem se, k't̄edn̄ naaba Raa ki aan̄ gōō jee ken eem keem eyo, ō jee ken maakde raap se l̄e, k't̄edn̄ naaba Raa ki aan̄ gōō jee ken maakde raap eyo, jee ken lee duḡn̄ nakge se l̄e, k't̄edn̄ naaba Raa ki aan̄ gōō jee ək dim̄ eyo, ³¹ ō jee ken t̄edn̄ naaba ute nakgen naade

ɔk do *duni ki se le, j'ɔnte kɔnd saapde do nakge tun se, taa duni ara se utu 'deele.

³² Maam m'je naase aki kuun nirlse eyo. Taa naan se bo debm jaay ɔk te mend ey se, naan saapm do naabm Meljege tu ɔɔ naan je doobm nakɛ ken 'tɔɔl Meljege tu.

³³ Num gan debm jaay ɔk menda se, naan uun nirlin taa nakgen do duni ki ɔɔ naan se saap bo je doobm nakɛ ken 'tɔɔl mendin ki. ³⁴ Debm bin se, saapin tedn kaam dio.

Anum mend ɔk te gaab ey se, ey le goon menda se, naade se saap do naabm Meljege tu ɔɔ maakde ute rode paac, naade ɔnin Meljege tu. Num gan mend ute gaabin se, naan uun nirlin taa nakgen do duni ki ɔɔ naan se je doobm nakɛ ken 'tɔɔl gaabin ki. ³⁵ Maam m'taadsen bin se, taa asen tedn beɛ, ey num maam se m'je m'asen gaasn doob eyo.

Nakɛ maam m'je naase aki ted se, nakɛ ken beɛ cir daala ɔɔ aki tedn naabm Meljege se ute maakɛ kalar. ³⁶ Ken goon kɔdɔ saap ɔɔ mend keɛsin se jaay naan ɔkin te ey num, an tuj maakin se ɔɔ ken naan jaay je mend keɛsin se deel te gotin, aakin beɛki num, an kɔk se, ɔn ɔkina. Ken naan ɔkinga kic bo, ted te kusin eyo. ³⁷ Num gan ken goon kɔdɔ ɔk mend keɛse, ɔɔ ken naan jaay aasin do ron ki, ɔɔ naan mala bo uun doa, nam bo gaasin gen kɔkin ey se, ɔɔ saap ɔɔ an kɔn kɔk ey se, ɔɔ ken naan jaay ɔn aasin do ron ki ɔn baɛ te ron ki ey se, naan tedga jiga naan Raa ki. ³⁸ Bin bo debm ɔk mend keɛse jaay ɔkinga num jiga, num debm jaay ɔkin te ey se, ter tedga jiga cir daala. ³⁹ Ken menda jaay gaabin utu ooy te ey se, naan ɔk doobm an res eyo. Anum ken gaabin ooyga jaay bo, naan ɔk doobo gen kɔkɛ gaabm kuuy ken naan maakin jea. Nabo gaabin se 'tedn debm doobm *al-Masi ki jaayo. ⁴⁰ Jiga se n'ɔnte kɔkɛ gaabm kuuy. Bin se naan 'king ute maak-raapo cir daala. Kese bo saapm maama ɔɔ maam m'jeele maam kic m'ok *Nirl Raa maakum ki.

8

Daa maragge

¹ Borse, maam m'je m'asen terl do metn taar daa maragge tu. Aan gɔɔ naase ɔki: Deere, naajege paacki se k'j'ɔkki jeele. Nabo jeel nakɔ kɛn debkilimi ɔk se, oopiɔ doɔna. Num gaɔ maak-je do naapge tu se, noogjeki gen ziidn baa ute naanjege. ² Kɛn nam jaay saap ɔɔ naaɔ ɔk jeele se, kɛse naaɔ utu jeel te dim ey bɔrtɔ. ³ Num gaɔ debm jaay je *Raa se, Raa jeeliɔna.

⁴ Naase ɔki: daa maragge se, naajege j'ɔkki doobo gen kɔsɔ lɔbu gen kɔs ey lɛ? K'jeelki, maraggen do *duni ki se, nakɔ rɛɔ cɛrɛ ɔɔ Raa lɛ naaɔ kalaɔ lak, Raa kuuy se, gɔtɔ. ⁵ Deere, jee metiɔge taad ɔɔ raagen kuuy utu maakɔ raa ki ɔɔ do naaɔ ki kici. Jee bin se ɔk raage ute mɛlge dɛna kɛn naade lee ɛrg naandege tu ɔɔ eemde. ⁶ Num gaɔ naajege se, k'jeelki Raa se, naaɔ kalaɔ lak. Naaɔ bo Bubjege ɔɔ nakge paac iino gɔtn naaɔ ki ɔɔ kɛn naajege j'utu j'ingki se kic bo, ute naaɔna. ɔɔ Mɛljege kic bo kalaɔ sum, naaɔ bo Isa *al-Masi ɔɔ ute naaɔ se bo, nakge paac utu tiɔg gɔtde ki ɔɔ naajege kic bo kiɔgjege kaam ji naaɔna.

⁷ Num gaɔ taar mɛt kɛn ese se, jeege paac jeel ɔk te metiɔ eyo. Jee metiɔge se, deelga deel ute maragge ɔɔ bɔrse kic bo kɛn naade ɔs kɔs daa maragge num, aakiɔ aan gɔɔ daa se gen maragge. Anum ute saapden kɛn ɔɔ jeel ɔk metn nakge mɛc ey se, naade saap ɔɔ kɛse tujdenga naan Raa ki. ⁸ K'jeelki, nakɔ kɔsɔ se, ajeki kɔɔ naakɔ naan Raa ki eyo. Kɛn j'ɔskiga lɛ, ajeki ziidn dim eyo ɔɔ kɛn j'ɔski te ey kic lɛ, dimjegen 'kut tap bo gɔtɔ.

⁹ Naase se ɔkki doobo kɛn kɔsn nakge paac, nabo ɔndki kɔndɔ, ɔɔte 'kɔlki jeegen ɔk tɔɔgɔ naan Raa ki ey se, 'kooɔɔ doobm Raa ki. ¹⁰ Aan gɔɔ naai kɛn 'jeel nakɔ mɛt ki jaay, iɔg bee marag ki ɔɔ iɔg ɔs kɔs daa maraga se, genaai kɛn

saapin̄ ōj jeel ək te metn nak̄j m̄ec ey se jaay aakki naai inḡ ɔs k̄os se, naai an̄ k̄olin̄ naan̄ kic ɔ k̄osn̄ daa maraga se. ¹¹ Bin ɔ te jeeli ken naai ək se, genāa ken saapin̄ jeel ək te metn nak̄j m̄ec ey se, naai an̄ k̄olin̄ naan̄ 'kutu, ey num genāa ese ɔ ken al-Masi ooy taarin̄ se. ¹² Ken naai 'tɛd̄ bin se, k̄ese naai 'tɛd̄ *kusīn̄ genāaige tun saapde ōj jeel ək te metn nak̄ge m̄ec ey se ɔ 'tujdē maakde. Bin se naai 'tɛd̄ kusīn̄ ɔ al-Masi ki. ¹³ Taa naan̄ se ɔ, ken taa k̄os̄o sum ɔ 'k̄ol genāam kooc̄n̄ d̄oobm Raa ki se, m̄oatn̄ maam m'k̄osn̄ daa eyo taa genāam se 'kooc̄n̄ d̄oobm Raa ki eyo.

9

Nakgen ken *jee kaan̄ naabm Isa al-Masige ək d̄oobo do ki

¹ Anum, maam se nak̄j ək t̄ooḡo dom ki utu la? Maam se, *m'debm kaan̄ naabm Isa ey la? ɔ M̄eljege Isa se, maam m'aakin̄oga ute kaamum ey la? Naase se, maam ɔ m'baanseno d̄oobm M̄eljege tu ey la? ² Ken jee kuuy jaay ɔ maam se m'debm kaan̄ naabm Isa al-Masi ey kic ɔ, naase se 'jeelki maam m'debm kaan̄ naabm Isa al-Masi. Aan ḡo naase 'd̄oakkiga ute M̄eljege se ute naase se ɔ, jeege jeele maam se m'debm kaan̄ naabm Isa.

³ Jee ken əkum mindum se, k̄ese ɔ taar ken maam m'oko ken m'je m'aden t̄erle: ⁴ taa naabm ken naaje k'tɛd̄ se, naaje j'ok̄ d̄oobo ken naase ajeki k̄ed̄n̄ k̄os̄o ute kaaye ey ne? ⁵ Naaje se j'ok̄ d̄oobo gen̄ tok̄j m̄endgen̄ d̄oobm *al-Masi ki ɔ gen̄ lee ute m̄endjege aan ḡo jee kaan̄ naabm Isa al-Masigen̄ kuuy ute genāa M̄eljege Isa ɔ aan ḡo Pier se ey la? ⁶ L̄oɔu maam m'ute Barnabas kaljeki sum ɔ, k'tɛd̄n̄ naaba ute jije jaay j'an̄ k̄osn̄ ne? ⁷ Naase 'booykiga la ken deba uunga asgar jaay, naan̄ malin̄ ɔ baa jedo gurs taa an̄ k̄oḡn̄ ro naan̄ malin̄ se, utu ne? Bii kalan̄

jaay deba naab maakŋ gōtin jaay 'kōŋ kōsn nakŋ maakŋ gōtin ki ey se, utu ne? Lō debm gaama jaay aay si maalinge ey se, utu ne?

⁸ Anum nakŋ kēn maam m'taadsen se, jikilimge bō lee tēdin sum eyo, num *Kō Taar kēn Raa ēdō Musa ki kic bō taadinga taada. ⁹ Taa Kō Taar kēn Raa ēdō Musa ki se k'raan j'ō: *Maran tiiko nakŋ tōnd gēme se, j'ōnte kōlin dim taarin ki kēn an gaasn kōsō.**

Bin num gōtn ese se *Raa taad ute marange la? ¹⁰ Naan taad ute naajge ey ne? Deer deer, taar se k'raarin taa naajge. Taa naan se bō debm naabm maakŋ gōtinā ō debm tōnd gēmin se naja naja kic bō ōnd dōn dō nak kēn naan utu 'kōŋ se. ¹¹ Naaje jaay k'baa k'taadsen taar Raa aan gō ō debm kēn ōc maakŋ gōtinā ō kēn k'tōndga metse j'ō k'je dim gōtse ki se kēn bin num k'tōndga metse k'deelga utu gōtin den den la? ¹² Kēn jee kuuy jaay ōk dōobo gen kuun dim gōtse ki num, naaje se met kando j'ōk dōobo k'cirden naadē se daal ey la? Ute naan se kic bō naaje se j'uun te dim gōtse ki eyo. Anum dubargen jaay an doje ki paac se, naaje j'aasina, taa Labar Jigan gen al-Masi se naaje k'je k'tēdn nakŋ jaay 'gaasn jeege gen booy 'kuun taar se eyo.

¹³ 'Jeelki, jee kēn tēdn naaba maakŋ *Bee Raa ki se, kōsdē se naadē ōŋ maakŋ nakge tun jeege baano *serke maakŋ Bee Raa ki se. ō jee kēn tēdn naaba *gōt kēn k'lee k'tōjn mooso Raa ki se lē, naadē se kic ōŋ bedde gōtn ese. ¹⁴ Bin bō Mēljege taad ō: jee kēn lee taad Labar Jiga gen al-Masi jeege tu se, ōŋ jeege k'lee k'taadēden se aden kēdn nakŋ kēn 'kaasn gen tingde.

¹⁵ Ey num maam se m'ōk dōobo, na bō m'uun te nakŋ nam eyo ō kēn m'raansēn maktub se kic bō, ōŋte 'saapki

* 9:9 Aak Dt 25.4.

ɔɔki maam se m'je dim gɔtse ki. Maam se ken m'kooy kic num bæe cir ken m'tɔnd mɛtn dim gɔtse ki se ɔɔ nakɔ maam m'tɔɔm rom do ki se m'je nam amsiɔ kɔɔd eyo. ¹⁶ Gen taadɔn Labar Jiga gen al-Masi se, maam m'ɔk ɔɔobm ken m'an tɔɔm rom eyo taa taar se le Mɛljege ɔɔ ɛdumsiɔ ɔɔ m'an taadɔn jeege tu tak. ɔɔ ken maam jaay m'taad Labariɔn Jiga te ey le, naan se am tɛdn ɔɔn aak eyo. ¹⁷ Ken naabm se jaay maam m'tɛdn ute maraadum sum num, naan se maam m'ɔk ɔɔobo ken j'am kɔɔɔ dal dubaruma. Num bin eyo! Naabm se le, Raa ɔɔ ɛdumsiɔ kaam jima ɔɔ m'an tɛdn tak. ¹⁸ Maam tap ɔɔ j'am kɔɔɔ di? Labar Jiga gen Isa al-Masi ken maam lee taad jeege tu cɛɛ se ɔɔ, 'tɛdga bɛduma. Ey num maam se m'ɔk ɔɔobo taa Labar Jigan maam m'lee m'taad se j'amga kɔɔɔ dim, naɔo maam maliɔn ɔɔ baate.

*Pɔl je ano ɔɔaa ute jeege paac gɔtn *al-Masi ki*

¹⁹ Deere, maam se m'bul nam eyo. Num gaɔ m'tɛdn rom aan gɔɔ bulu se taa jeege paac, taa m'tɛdn jeege dena ade ɔɔaa ɔɔobm al-Masi ki. ²⁰ Ute Yaudge se, maam m'tɛd rom kɔd Yaud, taa m'ano ɔɔaa ute Yaudge ɔɔobm al-Masi ki. ɔɔ ken ute jeege iɔɔ do *Ko Taar ken Raa ɛɔo Musa ki le, maam kic m'tɛd rom aan gɔɔ maam kic m'iɔɔ do Ko Taar ken Raa ɛɔo Musa ki. ɔɔ ken deere num, maam m'iɔɔ do Ko Taar ken Raa ɛɔo Musa ki ey sum. Ken ɔɔlum jaay maam m'tɛd naan se, taa m'je jee ken iɔɔ do Ko Taar ken Raa ɛɔo Musa ki se, ade ɔɔaa ɔɔobm al-Masi ki. ²¹ Ute jeege jeel Ko Taar ken Raa ɛɔo Musa ki ey se, maam kic m'tɛd rom aan gɔɔ m'jeel Ko Taar ken Raa ɛɔo Musa ki eyo. Ey num, deere, maam se m'jeel Ko Taar ken Raa ɛɔo Musa ki ɔɔ Ko Taar maam se, naan Ko Taar gen Labar Jiga gen al-Masi. Ken maam jaay m'tɛd rom bin se, taa m'aden tɛdn naade ade ɔɔaa ɔɔobm al-Masi ki. ²² Ken maam jaay

m'ute jeegeŋ ək tōgō naan Raa ki ey se, maam m'ing aan gōō naade taa m'andeno baa doobm al-Masi ki. Dō maam m'ted'ute jeege paac ute doobm gay gay kic bo taa m'kaajŋ jee meŋingen maakde ki se. ²³ Nakgen paac jaay maam m'tedŋ se, taa Labar Jigan gen Isa al-Masi se 'wōōkŋ baa ute naanina. Dō maam kic bo m'kōŋ beduma maakŋ bεε Raa ken utu 'tedn jeeŋge tu se.

²⁴ 'Jeeelki, jee paacŋ j'ōmbde gen naŋ naŋ deete ki se, jee paacŋ aañ se, deb kalaŋ aañ deel se bo j'aaliŋ aace dō j'ediŋ bedina. Bin num naase kic aañki aan gōō gen debm aañ deel se taa j'asen kaal aace dō aki kōŋ bedse kici. ²⁵ Jee paacŋ ken lee aañ gōtn k'lee k'taanŋ naŋ naŋ deete se, naade lee dabar rodē den aak eyo. Naade tedŋ se taa j'aden kaal aace dō kōŋ bedde†. Nabo kaal aacŋ k'lee k'j'aalden naade ki se, tedga sum bo gōtiŋ utu 'deele. Num gaŋ kaal aacŋ ken j'aaljeki naajege tu se gōtiŋ 'deel eyo, naañ se 'ting gen daayum. ²⁶ Taa naañ se bo maam kic m'aaŋ gōtn reŋ eyo, gaŋ m'aaŋ ute doobiŋa taa m'kaan gōtn kaan ki. Dō maam se m'tec aan gōō debm deelga deel gen cεepm gen tōnd naapa, nabo gōtn tōndki se m'ōnd gōtn reŋ eyo. ²⁷ Maam m'dabar rom dena, taa m'aŋ bōōbm kōkō. Ey num maam ken m'taado taar gen Isa al-Masi jeege tu se, sōm m'kutn naaŋa cεε.

10

Dŋte 'daanki maraga

¹ Genaaŋgen doobm *al-Masi ki, 'booyki m'asen taadn metn taar bubjegen do dōkiŋa. Kaad ken *Musa jaay dōdō Bubjege do kōd-baar ki se, naade paac se gapara*

† ^{9:25} Kaal aacŋ k'taadn ara se k'tōndden laatge bo dodege tu dō laatgen se j'ujden ute kamb kaagge. * ^{10:1} Gapar ara se je taadn dō Raa utu te naade. Aak Ekz 13.21-22.

bōobdeno ð naade paac gaanjo Baar Aace†. 2 Ðo gapara jaay bōobdeno ute gaanj baar ken naade gaanjo se, keſe aan gōo *k'batizdenga kalaŋ ute Musa. 3 Naade paac oſo kōsn ken bōoyo maakŋ raa ki. 4 Naade paac aay maan iinō gōtn *Raa ki, taa naade se aay maan teeco ro ko ken Raa eđdeno ð ko eſe se, lee ute naade‡. Ðo ko se, naan̄ bo al-Masi. 5 Ute naan̄ se kic bo, maakde ki se jee denin̄ bo tedn̄ nakŋ ken tōol Raa ki eyo ð maak-taar Raa bōoy dode ki. Naade ooyo ð yodege se ðpo do kōd-baar ki.

6 Nakgen se jaay aan dode ki se taa ajeki kaal bijege tu ð bin se j'aki kōŋ dōŋ nakŋ *kusiŋ eyo aan gōo ken naade dōŋo se. 7 Ðnte 'daanki maraga aan gōo jee metiŋgen maakde ki tedo se. Taa naan̄ se bo Kitap taad ð: Naade iŋg naan̄ ki, oſo ð aayo jaay bo naade iin̄ baag daama ð cēep ute rode.§

8 J'ōnte 'kēski naapge reŋ reŋ aan gōo jee metiŋgen maakde ki lee tedo se. Taa naan̄ se bo maakŋ bii kalaŋ ki sum bo, jeege dupu-si-di-kaar-mōto ooyo. 9 J'ōnte 'naamki Meljege aan gōo jee metiŋgen maakde ki naamiŋo se. Taa naan̄ se bo jee se wōjo tōog tōalde*. 10 Ðnte 'mooyki naan̄ ki dir dir ute Raa aan gōo jee metiŋge maakde ki se lee mooyo. Taa naan̄ se bo *kōdn̄ Raa debm kōdn̄ ko jeege se 'baado tōalde. 11 Nakgen se jaay Raa ōŋin̄ aan dode ki se, taa kaal bi jeege tun kuuy. Ðo ken naan̄ jaay ōŋin̄ k'raan̄in̄ maakŋ Kitap ki se le, taa ajeki kaal bijege tu naajegen j'aankiga gōor ute bii ken duni an nan̄ se.

12 Taa naan̄ se bo debm saap maakin̄ ki ð naan̄ tōog doobm Raa ki se, ŋ'ōnd kōndō, ŋ'ōnte kooco. 13 J'eelki

† 10:1 Kaad ken se Baar Aace gaanj kaam dio ð naade aal daan ki do kees ken tuutu. Aak Ekz 14.22-29. ‡ 10:4 Taar ara se Pōl uuno taar ken jee dooy gaan *Israelge lee dooy jeege. § 10:7 Aak Ekz 32.6. * 10:9 Aak Nmb 21.5-6.

nakɲ naam kɛn aan dose ki se, lee aan do jeege tu paac kici. Ɔɔ Raa se naaɲ debm tuj ɔrminɲ eyo ɔɔ naaɲ 'kɔɲ kɔɲ nakɲ naam kɛn aan dose ki se, 'deel dose eyo. Ute nakɲ naam kɛn aan dose ki se, naaɲ asen taadn doobm kɛn naase anki kaaɲ kɔtɔ ɔɔ naaɲ asen kɛdn tɔɔɲ kɛn naase aɲki kaasn gen sɛrkɪna.

¹⁴ Taa naaɲ se bo, jee maakjemge, ɔɔdki dose dɔkɔ ro maragge tu. ¹⁵ M'taadsen naase ki se aan gɔɔ jee saap ɔɲ taara jaay taada. Taar kɛn maam m'taadse se, naase 'saap ɔkki metinɲ jiga. ¹⁶ Kɛn naajege k'baaki ba kɔsn, kɔsn Meljege jaay j'uunki *kɔɔpm gen tɔtɔ koojɲ bin jaay k'tɔɔmki Raa se, kɛse je taadn ɔɔ: ute moosn Isan ɔɔy se, naajege k'tum k'tɛdkiga kalaɲ ute Isa ey ne? Ɔɔ kɛn j'uunki mappa jaay k'dupki k'niginɲki ute naapa gen kɔsɔ se, kɛse je taadn ɔɔ: k'tum k'tɛdkiga ro kalaɲ ute al-Masi ey ne? ¹⁷ Taa mappan se lɛ kalaɲ sum ɔɔ naajege k'paacki se k'nig k'j'ɔski naaɲ ese sum; bin bo naajegen ute denjege se, k'tum k'tɛdkiga ro kalaɲ.

¹⁸ 'Jeelki, gaan *Israelgen lee ɔso daa kɛn naade lee tɔjinɲ *sɛrke *gɔtn kɛn k'j'iinɲ gen lee tɛdn sɛrke Raa ki se, naade se *dɔɔk ute Raa kalaɲ†. ¹⁹ Taar kɛn maam m'taadsen tap bo m'je taadn m'ɔɔ dio? Bin num daa maraga ute maraginge se tap bo tɔɔl sɛre ne? ²⁰ Bɛre gɔtɔ! Naade se tɔɔl sɛr eyo. Nabo aan gɔɔ sɛrkɲ naade lee tɔj se lɛ, sitange tu ey num Raa ki eyo. Taa naaɲ se bo maam m'je naase aki 'dɔɔkɲ ute sitange eyo. ²¹ Anum naase aki kɔɲ kaay tɔtn koojɲ bin kɛn maakɲ kɔɔpm Meljege tu jaay tɛr aki ba kaay kɛn maakɲ kɔɔpm sitange tu se eyo; ɔɔ naase se aki kɔɲ king kɔsn kalaɲ do tabil ki ute Meljege ɔɔ tɛr aki ba kɔsn ute sitange eyo. ²² Lɔbu k'je j'aki kookɲ do Meljege tu se lɛ? Naajege se k'tɔɔg k'cirinɲki naaɲ la?

† 10:18 Aak Lb 7.6.

*Nakge paac se k'teđin̄ki taa *nook̄ŋ Raa*

²³ Nam taad̄ ɔ: «Debkilimi ɔk doobo gen teđn̄ nakge paac.» Nabo, naajege tu se nakgen se paac tɔljeki ser eyo. Deere, debkilimi ɔk doobm̄ gen teđn̄ nakge paac, nabo naajege tu se ɔŋ noogjeki gen bāa ute naanjege eyo.

²⁴ Nam ɔnte 'saapm̄ do naaŋ malin̄ ki sum, num n̄'saap do jeege tun̄ kuuy. ²⁵ Naase ɔkki doobo gen duḡŋ kɔsn̄ daagen paac̄ŋ maak̄ŋ suuk ki. Ken 'baaki bāa kɔs se, ɔnte 'tɔndki meta ɔ maakse, ɔnte naaj̄ŋ do ki. ²⁶ Taa Kitap taad̄ ɔ: *Do naaja ute nakgen do ki paac se gen Meljege Raa.* ‡

²⁷ Aan gɔɔ debm̄ aal te maakin̄ do Isa ki ey jaay dan̄se ɔ aki bāa beeŋ ki se ɔ ken jaay 'baakiga num, kɔsn̄ ken naaŋ eđsen se, ɔski, ɔnte 'tɔndki meta ɔ maakse, ɔnte naaj̄ŋ do ki. ²⁸ Ken nam jaay deeksen ɔ: Kese le daa maraga se, naase ɔnte 'kɔski; bin se debm̄ ken aalse bise ki se, naase an̄ki 'teđn̄ maakin̄ 'naaj̄ŋ do kɔs ki se eyo. ²⁹ Maam m'taad̄ ara se ute maak̄ŋ naaŋ ken utu naaj̄ naaja ey num, ute gen naase eyo. Maam le m'ɔk doobo. Bin num gen di jaay debm̄ maakin̄ utu naaj̄ naaja am gaasn̄ gen kɔsn̄ nakge se? ³⁰ Ken maam m'bāa kɔsɔ jaay m'tɔɔm̄ Raa num, gen di jaay naai 'taadum taar in̄g kus do kɔs ken maam m'tɔɔm̄ga tɔɔm̄ Raa taarin̄ se?

³¹ Bin ɔ ken aki kɔsɔ, ken aki kaaye lɔ aki teđn̄ di di kic ɔ, 'teđin̄ki paac gen nook̄ŋ Raa. ³² Bin num ken ute Yaudge, jeege Yaudge eyo, ey le ute *eglizn̄ gen Raa se, paac se, maak̄ŋ kingse ki se, ɔnte 'kɔlki nam 'kooc̄ŋ doobm̄ Raa ki. ³³ Bin ɔ in̄gki aan gɔɔ maama: maam m'aay kaamuma ɔ do nakge tu paac se, m'je m'teđn̄ nak̄ŋ ken 'tɔɔl jeege tu paac. Maam se m'saap do maam malin̄ ki eyo, num maam m'saap taa beɛ jee dēna m'je taa Raa ađen kaaja.

‡ 10:26 Aak KKR 24.1.

11

¹ Aan gɔɔ maam m'uun bɔlɔtn *al-Masi se, naase kic ɓo uunki bɔlɔtuma.

Kaad ken mendge ute gaabge tusga gen keem *Raa

² Maam se m'toomse, taa naase se tɛdga tak ɓo, naase 'saapki dom ki ɔɔ naase utu ing 'bɔɔbki taar ken maam m'dooyenso se. ³ Naɓo maam m'je taar se, naase anki jeel kɔkɔj jiga: gaabge paac se, *al-Masi ɓo dode ki ɔɔ menda ɛ, gaaba ɓo don ki ɔɔ al-Masi ɛ, Raa ɓo don ki. ⁴ Kaadn keem Raa ki jaay ɓo gaabm ken taad taar teeco taar Raa ki ey ɛ eem keem Raa jaay aal kala don ki se, kɛse naan ɔl al-Masi ɓo maakɔj sɔkɔn ki. ⁵ Num gan ken menda jaay kaadn keem Raa ki, ɓaa taadn taar teeco taar Raa ki ey ɛ ɓaa keem Raa jaay aal te kala don ki ey se, kɛse naan ɔl gaabin ɓo maakɔj sɔkɔn ki ɔɔ mend bin se tec aan gɔɔ mend k'dɔsɪŋga dɔs dona ken ɔlin sɔkɔn tɔɔlin se. ⁶ Ken menda jaay baate kaal kala don ki se, bɛɛkin se k'dɔsɪŋsin naatn. 'Jeelki, ken menda jaay j'ɔj k'nanɪŋga bɛɛkin tak tak ey ɛ k'dɔsɪŋga se, tɛdin sɔkɔn tɔɔlina. Bin num ɔn menda tak ɓo kaal kala don ki don ki. ⁷ Num ken gaaba jaay ɓaa keem Raa num, ɔnte kaal kala don ki, taa gaaba se Raa aalin tecin naana taa an *nooko. Gan menda ɛ, Raa aalin se gen nookɔj gaabina. ⁸ Taa gaaba se teeco ro mend ki eyo, num menda ɓo teeco ro gaab ki*. ⁹ Gaaba se Raa aalino taa mend eyo, num menda ɛ nookɔj gaabina. ¹⁰ Taa *kɔdn Raage se ɓo menda se n'aal kala don ki ɔɔ ute kal ken naan aal don ki se je taadn ɔɔ naan se sook deb ken ɔk tɔɔɔ don ki se.

¹¹ Ute naan se kic ɓo, naan Meljege tu se, menda kalin ki sum se kɔj kaan kaam eyo ɔɔ gaaba kic ɛ kalin ki sum se kɔj kaan kaam ey kici. ¹² Aan gɔɔ menda ɛ teeco ro gaab

* 11:8 AakJɛN 2.18-23.

ki se, gaab kic ɛ menda ʋo oojina; num naade paac se iino gōtn Raa ki. ¹³ Naase malinge aakin ki tu. Ken jeege tusga gen keem Raa jaay menda aal te kala don ki ey sum ʋo eem Raa se, doodn ne? ¹⁴ Ken j'aakin kaak bin kic ʋo, gaaba jaay ul beekin tedjerl se, sōkōn ey ne? ¹⁵ Gaŋ menda jaay beekin den se, ōkina. Beekin ken Raa edin den se, tedin tec aan gōo mend ken aalga kaal kala don ki. ¹⁶ Ɔo debm jaay je tookŋ do taarge tun maam m'taadŋen ey se, maam ute *eglizgen gen Raa se ɛ, keŋe ʋo nakŋ ken naaje k'lee k'teda.

Kōsn gen Meljege Isa

¹⁷ Do taarge tun maam m'je m'asen taadse, maam m'asen kōŋ tōom eyo. Taa ken naase jaay 'tuskiga gen keem Raa se, naase 'tedki nakgen *kusiŋ ʋo cir ken beɛ. ¹⁸ Anum nakŋ deet deet se k'taadum j'ō: ken naase jaay 'tuskiga gen keem Raa num, naase 'lee 'gaan ki ute naapa. Ɔo do taar ken se, m'jeeliŋ kengen metiŋge se, met ki. ¹⁹ Bin num maam m'jeele maakse ki se, jeege utu 'gaan ute naapa, bin jaay ʋo j'kaakŋ jeel jee ken ōk taar Raa ōn se. ²⁰ Ken naase 'tuskiga gen keem Raa jaay ōski kōs ute naapa se, ken maam m'aakin ara ki num, aan gōo kōsn gen Meljege eyo. ²¹ Taa ken naase jaay ingkiga gōtn kōs ki se, naŋa naŋa kic ʋo naar ōs kōsiŋ kōsiŋ ken naan ʋaano. Bin ʋo jee metiŋge ɛ, ʋo tōalde tōalo ōo jeegeen kuuy se ɛ, aay bini oon koono. ²² Ken bin num, ōski ōo aayki beesege tu. Lo naase ōkki beege ey ne? Ken naase jaay 'tedki bin se, naase uum aalki kaal *egliz gen Raa se ʋo naan ki ōo genaagen ōk dim ey se ɛ, naase aakdeki kaakŋ metde. Anum do taarge tun ese se, naase 'jeki m'asen taadn m'ōo di? M'asenga tōom la? Gōtō. Do nakge tun naase 'tedki se, maam m'asen kōŋ tōom eyo.

²³ 'Booyki! Keŋe ʋo taar ken Meljege dooyumo ōo maam kic m'doyseno m'ōo: maakŋ nōor ken j'an kōkŋ Meljege

Isa se, naan̄ uun mapp̄a jin̄ ki, ²⁴ ɔ̄ ken naan̄ jaay tɔ̄m Raa aas se, naan̄ dupina ɔ̄ deek ɔ̄: «Kese ɔ̄ roma ken m'ed̄in̄ *serke taa naase. Nak̄ se 'lee 'ted̄in̄ki bini ɔ̄ 'saapki dom ki.» ²⁵ Ken naad̄e jaay ɔ̄ aas se, Mɛljege uun *kɔ̄ɔpm dooc ute tɔ̄tn koojn̄ bin̄ se ɔ̄ ted̄in̄ bin̄ kici, taadden ɔ̄: «Tɔ̄tn koojn̄ bin̄ ken maak̄ kɔ̄ɔp ken ese se je taad̄n ute moosum 'kɔ̄ɔy se, kese je taad̄n ɔ̄: *Raa dɔ̄ɔkga kiji ute naase. Daayum ken naase 'ɔ̄aaki ɔ̄aa kaaye se, 'ted̄in̄ki bini ɔ̄ 'saapki dom ki.» ²⁶ Daayum ken naase jaay 'tuskiga gen kɔ̄sn mapp̄an ese se† ɔ̄ gen kaay tɔ̄tn koojn̄ bin̄ ken maak̄ kɔ̄ɔp ken ese se, kese naase 'taadki mɛtn taar kooy Mɛljege bini, ɔ̄ii ken naan̄ ad̄e t̄erl ro ki.

²⁷ Taa naan̄ se ɔ̄, debm ɔ̄s mapp̄a gen Mɛljege ɔ̄ aay tɔ̄tn koojn̄ bin̄ ken maak̄ kɔ̄ɔp Mɛljege tu ute doobin̄ ey se, bɔ̄ɔrɔ utu kooɔn̄ don̄ ki taa daa ro Mɛljege ute moosin̄ se, naan̄ aalden te maak̄ ki eyo. ²⁸ Taa naan̄ se ɔ̄ naɔ̄a naɔ̄a kic ken ɔ̄aa ɔ̄aa kɔ̄sn mapp̄m ese se ɔ̄ ɔ̄aa 'kaay tɔ̄tn koojn̄ bin̄ ken maak̄ kɔ̄ɔp ken ese, n̄'saap do ron̄ ki jaay 'kɔ̄ɔɔ ɔ̄ 'kaaye. ²⁹ Anum debm jaay ɔ̄s mapp̄an se ɔ̄ aay tɔ̄tn koojn̄ bin̄ ken maak̄ kɔ̄ɔp ki se, saap te do ro Mɛljege tu eyo jaay ɔ̄ɔ ɔ̄ aay se, kese naan̄ malin̄ ɔ̄ ted̄ bɔ̄ɔrɔ ooc don̄ ki. ³⁰ Taa naan̄ se ɔ̄ maakse ki se jeege d̄ena ted̄ga kɔ̄ɔn̄, jeege d̄ena kɔ̄ɔn̄ tujdenga ɔ̄ jee m̄etinge ooyga. ³¹ Ken naajege jaay k'jeelki kɔ̄jn̄ bɔ̄ɔrɔ do naaje malinge tu se, Raa ajeki kɔ̄jn̄ bɔ̄ɔrɔ dojege tu eyo. ³² Anum ken Mɛljege jaay ɔ̄jjeke bɔ̄ɔrɔ dojege tu se, kese naan̄ dejjeki deje. Taa ɔ̄ii ken naan̄ 'kɔ̄jn̄ bɔ̄ɔrɔ do *duni ki se, bɔ̄ɔrɔ 'kooɔn̄ dojege tu ey sum. ³³ Bin ɔ̄ genaamgen doobm al-Masi ki, ken 'tuskiga gen kɔ̄sn, kɔ̄sn Mɛljege se, 'booyki naapa. ³⁴ Ken debm jaay ɔ̄ tɔ̄ɔlin̄ l̄e, n̄'ɔ̄s been̄ ki. Bin ɔ̄ ken naase 'tuskiga se, bɔ̄ɔrɔ 'kooɔn̄ dose ki eyo. Taargen

† 11:26 Mapp̄an ese se Mɛljege Isa taad̄ ute daa ron̄ mala.

ᵱᵱ se, ken maam m'baaga gōtse ki jaay ḡo, m'asen ḡaa taadn nan metiṅa.

12

Naabm ken *Nirl Salal eḡ jeege tu gen teḡn naabm *Raa

¹ Genaamgen doobm al-Masi ki, ḡorse maam m'je m'asen teḡl do metn taar naab ken *Nirl Raa eḡ jeege tu se. Maam m'je m'asen kōṅ naase aki kiṅg do deḡlse ki eyo. ² Do ḡokin, ken naase 'jeelkiro te Raa mal ey se, kaad ken naane se, nakṅ ᵱk tōḡḡ dose ki se 'tōḡḡ ᵱseno gōtn raasege tun ᵱṅ taad taar ey se, ᵱᵱ naase le ᵱṅ aasiṅkiro gen ḡaar tōḡ eyo. ³ Taa naaṅ se ḡo, 'booyki m'asen taada: debm jaay taad ᵱᵱ: ᵱṅ Raa 'naam Isa se, debm bin se naaṅ ᵱk Nirl Raa maakiṅ ki eyo. ᵱᵱ debm taad ᵱᵱ: Isa se Meḡjege se, debm bin se ᵱk Nirl Salal maakiṅ ki.

⁴ Nirl Salal se, naaṅ kalaṅ sum, nabo nakgen ken naaṅ eḡ jeege tu se, ḡōliṅ ḡena. ⁵ Meḡjege se kic naaṅ kalaṅ sum, nabo naabm ken naaṅ eḡ jeege tu se, ḡōliṅ ḡena. ⁶ Raa ken teḡn naaba maakiṅ jeege tu paac se, naaṅ kalaṅ sum, nabo ḡoobm ken naaṅ eḡḡo gen teḡn naabiṅ se, ḡōliṅ ḡena. ⁷ Naṅa naṅa kic ḡo Raa eḡiṅ Nirl Salal maakiṅ ki se, taa an teḡn naabm ken 'nooḡṅ jee Raage paac. ⁸ Deb kalaṅ se, Nirl Raa eḡiṅ jeel-taara gen taadn taar jeege tu ᵱᵱ deb kuuy se, Nirl Raa ese sum ḡo eḡiṅ jeele gen jeel naka. ⁹ Nirl Raa ese sum ḡo, teḡ deb kalaṅ aal maakiṅ do Isa ki cir gen jeeḡen kuuy se ᵱᵱ deb kuuy se, naaṅ eḡiṅ tōḡḡ gen keḡn lapia jee kōṅḡe tu. ¹⁰ Deb kuuy le, Nirl Raa eḡiṅ tōḡḡṅ gen teḡn nakṅ-kōḡḡge, deb ken kuuy naaṅ eḡiṅ tōḡḡṅ gen taadn taar teeco taar Raa ki. ᵱᵱ deb ken kuuy se, naaṅ eḡiṅ tōḡḡṅ ken an jeel nakgen ken iṅḡo gōtn Nirl Salal ki ey le gōtn sitange tu. ᵱᵱ deb ken kuuy se, naaṅ eḡiṅ tōḡḡṅ gen jeel taadn taar naaṅgen jeege jeel eyo. ᵱᵱ teḡ deb ken kuuy le, naaṅ eḡiṅ tōḡḡṅ gen jeel taadn tōḡṅ metn taar

naan̄gen jeege jeel ey se. ¹¹ Ɔo kесе Nirl Raa kalaᅇ ese sum bo teᅇn̄ nakgen se paac ɔ naᅇa naᅇa kic bo naan̄ eᅇn̄ naabiᅇ naabiᅇ aan gɔɔ ken naan̄ maakiᅇ jen ro ki.

Jee al-Masige se tum teᅇga aan gɔɔ ro kalaᅇ

¹² Aakki tu: ro debkilimi se, naan̄ kalaᅇ sum, nabo tɔp kaam deᅇa. Ute tɔpm ken naan̄ tɔp kaam deᅇn se kic bo tum teᅇ ro kalaᅇ. Jeegen ken dɔɔkga ute al-Masi se kic bo tec bini. ¹³ Ɔo naajege paacki se ken Yaudge ey le Grekge, buᅇge ey le buᅇge eyo, *k'batizjekiro ute Nirl Salal kalaᅇ ese sum ɔ k'tum k'teᅇdkiga aan gɔɔ ro kalaᅇ. Ɔo Raa eᅇjekiga Nirliᅇ se maakjege tu.

¹⁴ Bin bo ro debkilimi se naan̄ kaam kalaᅇ sum eyo, nabo naan̄ tɔp kaam deᅇa. ¹⁵ Je se 'kɔᅇ taadn ɔ: «Maam le m'ji ey se, m'kɔᅇ teᅇn̄ maakᅇ ro ki eyo.» Anum ken naan̄ taad bin sum bo, 'kɔᅇ teᅇn̄ maakᅇ ro debkilim ki ey ne? ¹⁶ Bi se 'kɔᅇ taadn ɔ: «Maam le m'kaama ey se, m'kɔᅇ teᅇn̄ maakᅇ ro debkilim ki eyo.» Anum ken naan̄ taad bin sum bo, 'kɔᅇ teᅇn̄ maakᅇ ro debkilim ki ey ne? ¹⁷ Ken ro debkilimi jaay kaam kaliᅇ ki sum num, naan̄ tap bo 'booy ute dio? Ɔo ken ro paac bo bi kaliᅇ ki sum num, naan̄ 'kootn ute dio? ¹⁸ Deere, ro debkilimi se, Raa tɔndiᅇsinga ute doobiᅇ tak tak aan gɔɔ ken naan̄ maakiᅇ jen ro ki. ¹⁹ Ro debkilim jaay ɔk ro kaam kalaᅇ sum num, keᅇe j'aᅇ kɔᅇ daᅇ ro ute magaliᅇ eyo. ²⁰ Deere, ro debkilimi se tɔp kaam deᅇa nabo ken tunga se, teᅇ ro kalaᅇ.

²¹ Kaama 'kɔᅇ taadn ji ki ɔ: «Maam se m'an ᅇim ute naai eyo.» Ɔo do le 'kɔᅇ taadn jege tu ɔ: «Maam se m'an ᅇim ute naase eyo.» ²² Num gaᅇ roi kaam kalaᅇ ken naai aakiᅇ ɔ ɔk tɔɔg ey se, ken naan̄ jaay gɔtɔ num, kingi se ai teᅇn̄ ɔᅇᅇ. ²³ Maakᅇ ro ki se gɔtn ken kaam kalaᅇ j'aalden maak ki ey se, naade se bo ken k'lee k'j'ɔkdeki ɔᅇᅇ. Ɔo kengen k'lee k'tɔydeki tɔy se bo, ken k'lee k'j'aakki doᅇge

tu dawal dawal, ²⁴ gan kengen k'l'aakdenki tal tal se je j'aden tēdn bin eyo. Anum ro kaam kalaṅ k'toyde tōy se bo, Raa tōndden se, taa j'adenki kōkṅ ɔṅṅ. ²⁵ Ro jaay Raa tēdn bin se, taa 'tōpm naap eyo, num taa naade 'kaakṅ do naapge tu. ²⁶ Ken ro kaam kalaṅ jaay ɔṅga dubara se, ro ute magaliṅ paac dabara. Ɔo ken ro kaam kalaṅ jaay bo tēdga nakṅ bēe k'tōomīnga lē, ro ute magaliṅ paac 'tēd maak-raapo.

²⁷ Aan gōo ro debkilimi tōp kaam den jaay dōok tum tēd ro kalaṅ se, deere, naase kic bo 'denki, nabo 'tum 'tēdkiga ro *al-Masi ɔo naṅa naṅa kic bo utu gōtiṅ gōtiṅa. ²⁸ Bin bo, maakṅ *egliz ki se, deet deet se, Raa tōnd *jee kaan naabm Isage. Gen k-dige se, naan bēer tōdjee ken taad taar teeco taariṅ ki. Gen k-mōtoge tu se, naan tōnd jee dooy jeege. Ɔo metn naade ki se, naan tōnd jee tēdn nakṅ-kōbge, tēr naan tōnd jeegen ed lapi jee kōṅge tu ɔo tōnd jee mētinge gen noogṅ jeege. Jee mētinge naan tōndde jee ken 'tōdn jeege ute jee ken taadn taar naanṅen jeege jeel eyo. ²⁹ Aakdeki tu: naade paac se lē jee kaan naabm Isagen metn-jiki sum la? Paac naade taad taar teeco taar Raa ki sum la? Paac jee dooy jeege sum la? Paac jee tēdn nakṅ-kōbge sum la? ³⁰ Naade paac se jeegen ken ed lapi jee kōṅge tu sum la? Paac se, jee ken taad taar naanṅen jeege jeel ey se sum la? Ɔo naade paac se jeel taadn tōkṅ taar naanṅen jeege jeel ey se sum la? ³¹ Bin num naabm jigan ken *Nirl Raa nig jeege tu se, 'dōṅki ken jiga cir paac.

Borse 'booyki, m'je m'asen taadn doobm ken jiga cir paac paac ken anki lee do ki.

13

K'jeki naapa

¹ Ken maam bo m'jeel taadn taar naan jeege paac ɔo ken m'jeel taar *kōdn Raage kic bo, nabo ken maam m'ok

maak-je ey se, kесе maam m'tec aan gōō gan̄ga ey lε aan gōō mende ken j'ōndinga num eem tōkɲ bi kiric se. ² Ken maam bō m'taad taar teeco taar *Raa ki jeege tu, ɔ ken m'jeel nakgen paacɲ jeege jeel mētin̄ eyo ɔ m'jeel mētn nakge paac, ɔ ken maam bō m'aal maakum paac do Raa ki jaay m'taad koge tu m'ɔ j'iin̄ k'dεεtε j'ōn̄ gōtn se jaay naade took taarum kic bō, num ken maam jaay m'je jeege ey se, maam m'debm tōl sēr eyo. ³ Ken maam bō m'nig maalum paac jee daayge tu ɔ bini m'ōn̄ rom k'tōocin̄ poodn̄ kic bō, anum ken maam jaay m'je jeege ey se, kесе maam m'kōɲ dī ro ki?

⁴ Debm ɔk maakje do jeege tu se, naan̄ maakin̄ deere ɔ kercele. Naan̄ ɔk maak-kilimi do nam ki eyo, naan̄ oon eyo ɔ magal roɲ eyo; ⁵ debm ɔk maak-je do jeege tu se, naan̄ tēd nakɲ sōkōn̄ eyo, naan̄ debm nakōōn̄ eyo, tēd maak-taar eyo, ɔk nam ute taar-maak eyo; ⁶ debm ken je jeege se, nakgen ute dōobin̄ ey se, naan̄ maakin̄ raap do ki eyo, num naan̄ maakin̄ raap do taar ken mēt ki. ⁷ Debm ɔk maak-je se, ken k'tēdin̄ *kusin̄ kic bō, naan̄ an dīm eyo. Daayum naan̄ tuj ɔrmin̄ ute jeege eyo, ɔnd don̄ paac do Raa ki ɔ ɔɲ sēr k nakge paac.

⁸ Maak-je se naan̄ 'kōɲ naɲ eyo. Taargen k'taadin̄ ken teeco taar Raa ki se lε, kaadin̄ utu 'deele. ɔ taar naan̄gen jeege jeel ey se utu 'naɲa ɔ jeel nakge se lε, kaadin̄ utu 'deel kici. ⁹ Taa jeel naajege se jeel naɲ mētn nakge paac eyo. ɔ taargen k'taadin̄ ken teeco taar Raa ki se lε, ɔɲ aas ute gen Raa mal eyo. ¹⁰ Anum nakgen mala mala jaay ade baa se, nakgen paacɲ ken aas te ute dōobin̄ ey se, kaadin̄ utu 'deele.

¹¹ Kaad ken maam m'utu m'baat se, napar taadn̄ taaruma, saapuma ɔ booy kōkuma, paac se, aan gōō gen gaan seemge; anum ken maam jaay m'aas gaaba sum se, nakɲ gaan seemge se maam m'resinga naatn. ¹² Bōrse se,

naajege j'aakki nakge nabo j'aak j'akki metde eyo aan gōō debm aak daan kaamin̄ maakŋ kaam-kaay-naaŋ ken aak ɔɔf ey se. Num bii kalaŋ se, j'utu j'aŋ kaakin̄ 'toodn̄ tal. Borse se, maam m'jeel m'ok metn̄ nakge paac eyo, nabo bii kalaŋ m'utu m'jeel kəkŋ metn̄ nakge se mala mala aan gōō ken Raa jeelum maam se.

¹³ Borse nakgen ken 'kōɔpm̄ 'ting se: kaal maakŋ do Raa ki, kōnd do ken j'ōndki do Raa ki ɔɔ maak-jea. ɔɔ maakŋ naade ken mōtō se, ken cirde paac se, maak-jea.

14

*Naabm *Nirl Salal* ɛf jeege tu se taa noogŋ jee dēna

¹ Jeki maak-jea ɔɔ 'dōŋki naabm ken Nirl Salal ɛf jeege tu ɔɔ ken tap ki se, 'jeki doobm gen taadn̄ taargen teeco taar *Raa ki. ² Taa debm ken taad taar naaŋ ken jeege jeel ey se, kесе naaŋ taad jikilimge tu eyo, num taad Raa ki. ɔɔ taar naaŋ ken naaŋ taad se ɛ, nam jeel metin̄ eyo. Ute tōogŋ Nirl Salal se, naaŋ taad nakgen deel doa ken jeege ɔnd ute met̄ koŋ eyo. ³ Num gaŋ debm ken taad taar teeco taar Raa ki se, naaŋ taad jikilimge tu, noogde gen ziidn̄ baa ute naande, dejde ɔɔ ɛdden kaay kaama. ⁴ Debm taad taar naangen jeege jeel metin̄ ey se, kесе noogin̄ naaŋ mala gen ziidn̄ baa ute naanina, gaŋ debm jaay taad taar teeco taar Raa ki se, noog jee *egliz ki taa ziidn̄ baa ute naande. ⁵ M'je se, naase paacki se, aki 'taadn̄ taar naangen jeege jeel eyo. Nabo ken maam m'je cir paac paac se, m'je naase aki taadn̄ taargen teeco taar Raa ki. Taa debm ken taad taar naangen jeege jeelin̄ ey se, ɔŋ deb kalaŋ 'taad tōəkŋ metin̄ jee eglizge tu taa aden noogo naade ziidn̄ baa ute naande, ken bin ey num, debm taad taar teeco taar Raa ki se cir debm ken taad taar naangen jeege jeelin̄ ey se. ⁶ Bin ɓo, genaamgen doobm *al-Masi ki, aan gōō borse maam m'baa gōtse ki jaay m'taadsen ute taar naangen ken

naase 'jeelki ey se, taarumgen m'taadsen se lε ɔŋ taadsen metn nakgen Raa taadum metiŋ se eyo, εdsen te jeel eyo, taadsen taar teeco taar Raa ki eyo ɔɔ dooyesen ey se, kese asen kɔŋ noogŋ ɔɔ di?

⁷ Bin ɓo 'jeelki, silɛɛɛ ute kurundu jaay ɓaa metn kaa ki ey se, kaa se j'an̄ jeel j'ɔɔ di? ⁸ Num debm tuuy ɓɔrlɔ gen ɓɔɔɔ se jaay tuuyiŋ met ki ey se, jeege 'kɔŋ daapm rodε gen ɓaa ɓɔɔ ki ne? ⁹ Gen naase kic ɓo tec bini. Ken naase 'taadki taar naanŋen jeege booy ɔk metiŋ ey se, taarsegen naase 'taadki se, jeege 'jeel kɔkɔ metiŋ ɔɔ di? Ken bin num, taar naase ulki se, ulki rεŋε. ¹⁰ Deere, do naaŋ ki ara se, taar naanŋe napariŋ dena ɔɔ maakde ki se, taar naaŋ kalaŋ jaay k'booy k'j'ɔkiŋ ey se, gɔɔ. ¹¹ Ken deba jaay taadum ute taar naanŋiŋ jaay maam m'jeel ey se, debm se maam m'jeeliŋ naaŋ se merte. ɔɔ maam kic lε naaŋ am jeelum maam se, merte. ¹² Aan gɔɔ naase 'lee 'dɔŋki naabm ken Nirl Salal εd jeege tu se, 'dɔŋki naabm ken 'noogŋ jee egliz ki 'ziidn ɓaa ute naande.

¹³ Taa naaŋ se ɓo, debm taad taar naanŋen jeege jeel ey se, n̄'tɔnd metn Raa an̄ kedn̄ jeele gen tɛrl taar se jeege tu. ¹⁴ Ken maam jaay m'eem Raa ute taar naaŋ jeege jeel ey se, deere, maam m'eemiŋ ute maakum paac, nabo taargen teec taarum ki se, saapum ɔnd ute metiŋ eyo. ¹⁵ Ken bin num m'tεdn̄ m'ɔɔ di? M'keem Raa ute maakum paac ute taar naanŋen jeege jeel ey se nabo maam m'je m'an̄ keemiŋ ute doobm ken saapum kic ɓo jeel ɔk metiŋa. M'je m'kaar kaa ute maakum paac ute taar naanŋen jeege jeel ey se nabo, m'je m'kaar kaa ute doobm ken saapum kic ɓo jeel ɔk metiŋa. ¹⁶ Ken jeege tusga gen keem Raa jaay naai 'tɔɔm Raa ute saapi paac ute taar naanŋen ken jeege jeel ey se, ɔɔ nam lee ɓaado booy taar Raa sum jaay utu maakde ki se, naaŋ 'kɔŋ tookŋ *amin ɔɔ di, taa taari ken

'tōom Raa se ɛ, naan̄ ɔnd ute metiŋ eyo. ¹⁷ Baat ey num, taari ken naai 'tōom Raa se nijim aak eyo, nabo debm ing booyi jaay jeel metiŋ ey se, ɔŋ noogiŋ gen ziidn̄ ɓaa ute naaniŋ eyo.

¹⁸ Maam m'tōom Raa taa maam se m'jeel taadn̄ taar naangen jeege jeel ey se m'cirsen, naasen ken ing 'ɓaaki se paac. ¹⁹ Nabo maakŋ egliz ki se, maam m'je m'taadn̄ taarge mii sum ken jeege jeel metiŋa taa aden dooyo, naan̄ se cir ken m'taad taara dupu kando kando ute taar naangen jeege jeel metiŋ ey se.

²⁰ Genaaŋge, ɔŋte 'saapki aan gɔɔ gen gaan seemge, num 'saapki aan gɔɔ jee magalge. Num gaŋ gen tɛdn̄ *kusiŋ num, 'tɛdki rose aan gɔɔ gaangen seeme ken jeel tɛd kusiŋ ey ɓɔrt se. ²¹ Taa naan̄ se ɓo maakŋ *Ko Taar ken Raa ɛdɔ Musa ki raan̄iŋ se Mɛljege Raa taad̄ ɔɔ:
Jee se maam m'aden taad̄ ute taar naangen kuuy
ɔɔ m'ade kɔl jee kuuy ɓo utu aden taadn̄ ute taar naan̄dege.

*Ute naan̄ se kic ɓo naade 'booy kuun taarum ey tap.**

²² Taar naangen k'taad̄ jaay jeege jeel ey se, kɛse Raa ɓo taad̄ tɔogiŋ do jeege tun aal te maakde do Isa ki eyo. Num jee ken aalga kaal maakde do Isa ki se, taar naangen jeege jeel ey se, taad̄ ute naade eyo. Num gaŋ debm jaay taad̄ taar teeco taar Raa ki se, kɛse naan̄ taad̄ ute jee ken aalga kaal maakde do Isa ki ɔɔ jee aal te maakde do Isa ki ey se, taar se ɔlde naade maak ki eyo.

²³ Ken aan gɔɔ egliz ute magaliŋ tus jaay jeege paac taad̄ taar naangen jeege jeel eyo, jaay, jee lee ɓaado booy taar Raa sum ey ɛ jee aal maakde do Isa ki eyo ɓaado maakse ki se, asen taadn̄ ɔɔ naase se jee derlge ey ne? ²⁴ Num gaŋ ken naase 'paacki jaay 'taadki taar teeco taar Raa ki ute

* 14:21 Aak Eza 28.11-12.

taar naangen ken jeege jeelin se, debm aal maakin do Isa ki eyo, ey le debm lee baado maakse ki gen booy taar Raa sum se, ken naan booy taarsege se, an kedn saapa do naan 'jeel ron ki naan se debm kusina, ²⁵ do taar ken maakin ken jeege jeel ey se le, 'toodn tal. Gotn se naan 'kergrj kond naanin naan ki naan Raa ki do an keeme do naan 'taadn makon do: Deer deer, naase se Raa utu daanse ki!

Raa je nakgen ute doobin tak tak

²⁶ Genaa gen doobm *al-Masi ki, bin se maam m'asen taadn m'wo di? Ken 'tuskiga gen keem Raa se, naja naja kic bo ken baa kaar kaa, dooy jeege, taadn metn nakj ken Raa taadino, taadn taar naangen jeege jeel eyo, ey le terl taar naan jeege jeel ey se, anum nakj naase aki ted paac se, 'tedinki taa 'noogj *egliz 'ziidn baa ute naanina. ²⁷ Ken jeege baag taadn taar naangen jeege jeel ey se, on jeege dio do ken cirga le jeege moto sum. Ken aki taad kic num, deb kalan taad aasga ram jaay bo deb kuuy 'taada. Do on nam kuuy an terlin jeege tu. ²⁸ Ken debm ken an terlin taar se jeege tu goto num, genaa ken taad taar naan ken jeege jeel ey se, n'onte taadn naan jeege tu, num n'taad ute maakina do n'taad Raa ki. ²⁹ Num gen jee taad taar teeco taar Raa ki se le, on jeege dio ey le moto sum bo, 'taada. Do jee metinge se, k'booy k'j'ok metn taar se jiga, taar se baa ute metn taar Raa lobo goto. ³⁰ Maakse ki se jaay deb kalan Raa taadin metn nakj gam do je taadn metn nakj se jeege tu se, deb kuuy ken taad taad se n'doa do n'on goto deb ken se. ³¹ Deere, paacki se, okki doobo ken aki taadn taar teeco taar Raa ki, nabo ken deb kalan taad aasga jaay bo kon goto naapin ki. Bin se jeege paac, naase adeki dooyo do adeki kedn kaay kaama. ³² Debm jaay taad taar teeco taar Raa ki se, naan boob ok taarina. ³³ Nakj ute

ḏoobin̄ ey se, Raa je eyo. Num Raa se je naase aki kin̄g ute lapia.

Naase 'tedki aan gōō eglizgen gen jee Raagen ḡaa se paac, ³⁴ ken jee al-Masige jaay tusga se, mendgen maakse ki se, k'ḏoa. Aan gōō ken *Ko Taar ken Raa eḏo Musa ki taada, maakn̄ jee al-Masige tun tusga se, mendge se ok ḏoobo gen taadn̄ taar eyo num k'l'inḡ kaam kalaṅ. ³⁵ Ken naade ḡo je tōnd mēta lē, k'ḡaa k'tōnd mētn̄ gaabdege ḡeene. Ey num ken jee al-Masige tusga num, mendge jaay 'taadn̄ taara se ḏōḏ eyo.

³⁶ Lōḡu taar Raa se uuno mētin̄ gōtse ki sum la? ḏo taar se, naase kalse ki sum ḡo 'booyin̄kiro lē? ³⁷ Maakse ki debm jaay saap ḏo naan̄ ok *Nirl̄ Salal̄ maakin̄ ki ey lē tedḡa debm taadn̄ taar teeco taar Raa ki se, n̄'jeele taar ken maam m'raan̄sen se, keḡe Mēljege mala ḡo taadsen nakn̄ gen tēḏa. ³⁸ Anum taar ken maam m'raan̄sen se jaay debm baate tookn̄ do ki se, debm bin se Raa kic ḡo, jeelin̄ eyo.

³⁹ Bin se, genaamgen ḏoobm al-Masi ki, 'ḏōnki gen taadn̄ taar teeco taar Raa ki ḏo jeegen taad̄ taar naan̄gen jeege jeel ey se, on̄te 'gaaski gen taada. ⁴⁰ Naḡo nakn̄ paacn̄ ken naase aki tēḏ se, 'tēḏin̄ki ute ḏoobin̄ tak tak.

15

Deere, Isa se duroga daan yoge tu

¹ Genaamgen ḏoobm *al-Masi ki, tēḡ maam m'je m'asen taada, taa naase aki saapm do Labar Jigan gen al-Masi ken maam m'taadseno ḏo naase 'tookkiro do ki se ḏo ḡorse kic utu okin̄ki ḏōṅḡ. ² Ute Labar Jigan gen al-Masi ese se ḡo, naase on̄kiga kaaja ken naase jaay ingki do ki aan gōō ken maam m'taadseno se. Ey num, ḡere, kaal maaksen do al-Masi ki se, 'tēḏn̄ nakn̄ cēre.

³ Nakn̄ cir paac paac jaay maam m'dooseno deet deet se, taar maam mala m'on̄jino gōtn̄ al-Masi ken ḏo: al-Masi

se ooyga taa *kusiñjege aan gōō ken Kitap taadno. ⁴ Naan̄ ooy se, j'oliño maakñ baad ki, bii k-mōtōge tu se naan̄ duro daan yoge tu, aan gōō ken Kitap taadno ro ki se kici. ⁵ Ken naan̄ duro se, naan̄ teeco naan̄ Pier ki ð ter naan̄ teeco naan̄ jee kaan̄ naabiñge tun k'dañde ute ro jee sik-kaar-di se. ⁶ Ter naan̄ teeco naan̄ genaage tun doobm Isa al-Masi ken tus iñg kiñg taa naapki ð jee se cir kaar-mii. Maakde ki se, jee deniñ̄ utu zεεε ð kengen mētinge se, ooyga. ⁷ Ter naan̄ teeco naan̄ Jak ki ð ter naan̄ teeco naan̄ jee kaan̄ naabiñge tu paac. ⁸ Anum kaam mōōtn se, naan̄ teeco naan̄ maam ki kici, maam ken aan gōō goon ken j'oojiñ̄ laapiñ̄ aas te eyo. ⁹ Deere, maakñ *jee kaan̄ naabm Isa al-Masige tu se, bæeki num, maam se bo debm ken k'kaal mum eyo. Taa maam se m'aas ken j'am dan̄ *debm kaan̄ naabm Isa al-Masi eyo. Taa *eglizñ̄ gen̄ *Raa se, maam m'dabariñoga. ¹⁰ Num gan̄ Raa tēdumga bæε ð ute bæε naan̄ tēdum se maam m'tēdga aan gōō ken borse naase 'jeelumki se. Anum bæε Raa ken tēdum maam ki se, tēd te nakñ çer eyo. Naōo maakñ jee kaan̄ naabm Isa al-Masi ki paac se, maam m'tēd naaba m'cirdē. Num ken tēd naabm se, maam eyo, naōo bæε Raa ese se bo òlum maam m'tēd naabm se. ¹¹ Bin bo ken 'tēdn̄ maama, lo naade, kесе bo taar kalañ̄ ken naaje k'taadseni ð do taar ken se bo, naase 'took aalkiro maakse do ki se.

Raa utu 'dur jeege daan yoge tu

¹² Naaje k'taadsen j'ōō *al-Masi se duroga daan yoge tu. Num gen̄ di jaay jee mētingen maakse ki se, taad ð jee ooyga kooy se, adē kōñ 'dur daan yoge tu ey se? ¹³ Ken jeege jaay adē kōñ dur daan yoge tu ey num, al-Masi kic bo duro utu te daan yoge tu eyo. ¹⁴ Ken al-Masi jaay duro te daan yoge tu ey se, taar naaje k'taadseno se, taar rēñε ð kaal maaksen do al-Masi ki se kic lε, çεε. ¹⁵ Deere, ken jee

ooyga kooy jaay ađe kōŋ dur daan yoge tu ey num, al-Masi kic ɓo Raa duriŋo te daan yoge tu eyo. Bin se, naaje k'tedga saadgen gen Raa ken taad taar met ki eyo taa naaje k'taad jeege tu j'ɔɔ: Raa se duroga al-Masi daan yoge tu se. ¹⁶ Ken jee ooyga kooy jaay kōŋ dur daan yoge tu ey num, al-Masi kic ɓo, duro te daan yoge tu eyo. ¹⁷ Anum ken al-Masi jaay duro te daan yoge tu ey se, kaal maaksen do naan̄ ki kic ɓo, cɛɛ. Ɔɔ ɓorse kic ɓo, naase utu ɪŋki maakŋ *kusinse ki. ¹⁸ Ken bin num, jee ooyga kooy doobm Isa al-Masi ki se, utga. ¹⁹ Ken naajege jaay k'l'ɔndki dojege do al-Masi ki gen tiŋg do naan̄ ki ara sum num, maakŋ jikilimge tun do naan̄ ki ara se, ey num bɛeki se, naajege sum ɓo ken jeege ajeki kɛɛjŋ dojege tu cir ken jeegen ɓaa se paac paac.

²⁰ Num gaŋ deere, al-Masi se duroga daan yoge tu ɔɔ Raa jaay duriŋo deet deet se, jejeke taadŋ ɔɔ: jeegen ooyga kooy se naan̄ utu aden 'dur bin kici. ²¹ Ute doobm deb kalaŋ sum ɓo, yoa aan do jeege tu ɔɔ ute doobm deb kalaŋ kuuy se, jeege utu ađe 'dur daan yoge tu. ²² Aan gɔɔ jikilimge paac teeco metjil Adum ki se, naade paac ooy aan gɔɔ naana. Bin ɓo gen jeegen paacŋ dook ute al-Masi se, naade paac utu 'kōŋ kaaja ute naan̄ kici. ²³ Num Raa ađe 'dur jeegen ooyga kooy se naan̄ aden rɛesn ute doobin̄ doobina. Al-Masi se naan̄ ɓo debm duro deet daan yoge tu jaay ɓo jee naange se utu ađe 'dur daan yoge tu bii ken naan̄ ađe ɓaa se. ²⁴ Num sitange, maragge ɔɔ nakgen ɔk tɔɔgɔ do jeege tu paac se, al-Masi utu aden 'tedn̄ 'tedn̄ gɔtɔ, jaay ɓo duni se 'naŋa ɔɔ kaad ken se sum ɓo al-Masi 'kōŋ gaara kaam ji Bubiŋ Raa. ²⁵ Taa al-Masi se 'kɔsn gaara bini jee taamooyiŋge se Raa aden tedn̄ naan̄ ɓo king dode ki.* ²⁶ Debm wɔɔy kaam mɔɔtn̄ ken j'an̄ kutiŋ kap se, yoa. ²⁷ Ter Kitap taadga taad ɔɔ al-Masi se: Raa edinga nakge

* 15:25 Aak KKR 110.1.

paac kaam jina.†

Ken Kitap jaay taaf ɔɔ nakge paac tɛdga kaam jin se, ɔɔp Raa sum ɔɔ kaam jin eyo. Taa Raa se, naan ɔɔ debm ken ɛdin nakge paac kaam jina. ²⁸ Ken Raa jaay ɛdga nakge paac kaam ji al-Masi se, naan Goonin mala se, 'kɔɔpm kaam ji Raa ken ɛdin nakge paac kaam jin se. Bin se jaay ɔɔ Raa utu 'kɔsn gaara do nakge tun ɔɔa se paac.

²⁹ Jee ken je ɔɔ j'ade *batizn taa jeegen ooyga kooy se tap ɔɔ, *batem se aden tɛdn di naade ken jee ooyga kooy se‡? Ken jeegen ooyga kooy jaay ade kɔn 'dur daan yoge tu ey num, gen di naade ɔn rode k'batizde taa naade se? ³⁰ Ken jeegen ooyga kooy jaay 'dur daan yoge tu ey num, gen di jaay naajege daayum k'lee k'ɔaa gɔtn ɔn ken j'an kutn koje ro ki se? ³¹ Genaamgen doobm al-Masi ki, daayum maam se m'lee nirl yo ki. Kɛse taar met ki, ɔɔ aan gɔɔ gɔtn Mɛljege Isa al-Masi ki se, maam m'tɔɔm roma taa naase se, taar se met ki kici. ³² Genaamge, maakn geger ken ɛpez ki se, maam m'dɔdɔga ute jeegen aan gɔɔ daa gaabge se. Ken jaay gen nakgen do *duni ki sum num, maam tap ɔɔ m'kɔn di ro ki? Ken jeegen ooyga kooy jaay ade kɔn dur daan yoge tu ey num: J'ɔski ɔɔ j'aayki ute maraadjege, taa naajege se le, metbeeki j'aki 'kooyo.§

³³ ɔnten 'kaanki rose dala, ɔere: Mɛdgen jig ey se ɔɔ ken tuj king bɛɛ jeege*. ³⁴ 'Tɛrlki saapse ɔɔ ɔnte 'tɛdki kusina! Maam m'aak jee mɛtinge maakse ki se jeel Raa eyo; maam m'taadsen bin se taa sɔkɔn asen tɔɔɔ.

† 15:27 Aak KKR 8.6. ‡ 15:29 Taar Pɔl taaf ara se taaf ute jee al-Masi gen mɛtingen batiz taa jee ooyga kooyo num gan Pɔl se uun te kul eyo gen batizn taa jee ooyga kooyo. § 15:32 Aak Eza 22.13. * 15:33 Taar se Pɔl uuno taar gen kɔd Gɛk debm kaar bal-zɛɛɛ.

Jeegen ooyga kooy se, ade duru daan yoge tu ute ro tec
 ɔɔ dio

³⁵ Nam 'kəŋ tənd mətə ɔɔ: jeegen ooyga kooy se tap bo
 ade 'dur ɔɔ di daan yoge tu? ɔɔ rode tap bo 'teɕŋ ɔɔ di?

³⁶ Kalɛ, debm dərle! Kaam nakŋ naai ɔɔɕiŋga se, ruumga†
 jaay teec ey la? ³⁷ Naai 'lee ɔɔc se, ɔɔc kaam teene ey lɛ
 kaam ne dim kuuy, num naai 'lee ɔɔc gardiŋ eyo. ³⁸ Ken
 naai jaay ɔɔcga se, Raa teeciŋa ɔɔ teep tɛdn magala aan
 gɔɔ ken naaŋ maakiŋ jen ro ki. Kupm kaam naka tak bo
 tecŋ napariŋ kaliŋ ki kaliŋ ki.

³⁹ Nakgen oo kɔ se paac rode se tec naap eyo. Gen
 jikilimge lɛ tec kaliŋ ki, gen daage lɛ kaliŋ ki, gen yeelge kic
 lɛ kaliŋ ki ɔɔ gen kenjige kic kaliŋ ki. ⁴⁰ Aan gɔɔ nakgen do
 naaŋ ki ɔk roge se, kengen maakŋ raa ki se ɔk kici. Nabo
 kaakŋ bɛɛdege se, tec te naap eyo. ⁴¹ Kaada wɔoriŋ tec
 kaliŋ ki ɔɔ laapa kic kaliŋ ki ɔɔ k-dijge kic bo wɔorde tec
 kalde ki. ɔɔ tɛr k-dijge ute naapa kic wɔorde tec kalaŋ eyo.

⁴² Bin bo bii ken jeege ade dur daan yoge tu se, 'tɛdn bin
 kici. Debkilimi jaay ooy j'ɔliŋga maakŋ baad ki se, ruum
 naatn. Num gaŋ bii ken naaŋ ade 'dur daan yoge tu se, ro
 ken Raa aŋ kɛd se 'kəŋ ruum ey sum. ⁴³ Ro debkilim ooy
 jaay j'ɔliŋga maakŋ baad ki se, naaŋ tɛd aak kusu. Num
 bii ken naaŋ ade 'dur daan yoge tu se, Raa aŋ kɛdn ro aak
 bɛɛ. Ro debkilim ooy jaay j'ɔliŋga maakŋ baad ki se, naaŋ
 ɔk tɔɔg eyo. Num bii ken naaŋ ade 'dur daan yoge tu se,
 Raa aŋ kɛdn ro ken ɔk tɔɔgɔ. ⁴⁴ Debm jaay ooyga num ken
 j'ɔliŋga maakŋ baad ki se, kɛse j'ɔl daa ro sum. Num ken
 naaŋ jaay ade 'dur daan yoge tu se, ade teecŋ ute ro ken
 *Niri Salal aŋ kɛda. Aan gɔɔ do naaŋ ki debkilim ɔk daa ro
 se, maakŋ raa ki kic bo Raa aŋ ba kɛdn ro kuuy. ⁴⁵ Kɛse
 bo Kitap taad ɔɔ: debkilim deet deet se ron Adum, naaŋ se

† 15:36 Ute taar ken k'raaŋ Kitapm se taad ɔɔ kaam naka se
 ooy, jaay teece.

ək daa roa ute koa. Adum kaam mōōtn se †, naan̄ se Nirl ken̄ ɛd̄ kaaja jeege tu. ⁴⁶ Debm̄ ken̄ baado deet deet se, debm̄ ək Nirl ken̄ ɛd̄ kaaja se eyo, num debm̄ ək daa ro bo baado deete əɔ debm̄ ək Nirl ken̄ ɛd̄ kaaja se, baado kaam mōōtn. ⁴⁷ Debm̄ deet deet se naan̄ se j'əb̄iŋ ute naaŋa. Debm̄ k-dige se, naan̄ se iino maakŋ raa ki. ⁴⁸ Jeegen do naan̄ ki ara paac se, tec aan̄ gōɔ debm̄ ken̄ j'əb̄iŋ ute naaŋa se. Əɔ jeegen maakŋ raa ki se le, tec aan̄ gōɔ debm̄ ken̄ iino maakŋ raa ki se kici. ⁴⁹ Aan̄ gōɔ b̄orse naajege k'teck̄i debm̄ ken̄ j'əb̄iŋ ute naaŋa se, naajege k'j'utu j'aki tec debm̄ ken̄ iino maakŋ raa ki se kici.

⁵⁰ 'Booyki genaamgen dōobm̄ *al-Masi ki, m'asen taada: b̄ere, debkilimi ute daa roŋ ək mooso se 'kəŋ b̄aa *maakŋ Gaar Raa ki eyo. Əɔ daa ro se ken̄ utu 'ruum se le, naan̄ se 'kəŋ tɪŋ gen daayum eyo.

⁵¹ Maam m'je m'asen taad̄ ute *nakŋ ken̄ jeege jeel m̄etiŋ ey se: 'Booyki! Naajege se j'aki kooy paac eyo. Anum naajege paacki se, Raa utu ajeki t̄erl rojege kaam kuuy. ⁵² Bii ken̄ pulu 'keem kaam mōōtn se, 't̄ed̄ yək̄əd̄ aan̄ gōɔ debm̄ ənd̄ kaamiŋ sapac se, kaad̄ ken̄ pulu 'keem se, jeegen ooyga kooy se utu 'duru ute ro ken̄ 'kəŋ ruum eyo. Əɔ naajegen j'utuki z̄er se le, Raa utu ajeki t̄erl rojege kaam kuuy. ⁵³ Ro ken̄ utu 'ruum se, tak bo j'utu j'aŋ̄ k̄ed̄n̄ ro ken̄ 'kəŋ ruum eyo əɔ ro kəŋ kooy se le, j'utu j'aŋ̄ k̄ed̄n̄ ro ken̄ 'kəŋ kooy ey sum.

⁵⁴ Kaad̄ ken̄ ro ken̄ utu 'ruum se, jaay utu t̄erl ro ken̄ 'kəŋ ruum eyo, əɔ ro ken̄ 'kooy se le j'utu j'aŋ̄ t̄erliŋ ute ro ken̄ 'kəŋ kooy ey se, bin bo taar ken̄ Kitap taad̄ do d̄əkiŋ se 'kaan̄ d̄oobiŋ ki ken̄ əɔ:

B̄ere, yo se Raa ciringa naan̄ t̄ed̄ga ḡət̄ə.

⁵⁵ *Naai yoa, t̄əɔgi ken̄ naai 'cir jeege se tap bo gay?*

† 15:45 Adum kaam mōōtn se taad̄ ute *al-Masi.

Ɔɔ tɔɔgi ken naai lee tɔɔl jeege se tap ɔo gay?[§]

⁵⁶ Tɔɔngɛ ken naai 'lee tɔɔl jeege se lɛ, kɛse *kusiŋa. Ɔɔ kusiŋ lɛ, ken ɛdiŋ tɔɔgɔ se, *Ko Taar ken Raa ɛɔo Musa ki.

⁵⁷ Anum ute ɔoobm Mɛljege Isa al-Masi se, k'tɔomki Raa ken ɛɔjeki tɔɔgɔ k'cirki nakgen ɔk tɔɔgɔ dojege tu!

⁵⁸ Bin ɔo, genaana maak-jemge, 'daarki tɔɔgɔ. Ɔntɛ 'tɛrlki mɔɔtn! Naabm Mɛljege se ɔntɛ 'kɔŋinki, 'tɛd 'ɔaansinki ute naaniŋa. 'Jeelki, naabm ken naase 'lee dabara 'tɛdiŋki Mɛljege tu se, ɔer eyo.

16

Genaagen ɔoobm *al-Masi ki tiir gen noogɛ genaagen Jeruzalem ki

¹ M'je m'asen taada taa gursn ken aki tiir gen noogɛ jee Raagen Jeruzalem ki se: maam m'taadɔega taad mɛtiŋ *eglizge tun taa naaŋ Galat ki. Anum naase 'tɛdiŋki bin kici. ² Bii dumas ki tak ɔo, naŋa naŋa kic ɔo do naabiŋ ken naaŋ tɛd jaay ɔŋo se, maak ki se ŋ'ɔɔɔ ŋ'ɔombiŋ gen ɔoŋa taa an noogɛ genaagen ɔoobm al-Masi ken Jeruzalem ki. Bin se, naase aki kɔŋ booy ɔiin ken maam m'aanga jaay aki tiir ey sum. ³ Ken maam jaay m'ɔaa m'aanga gɔtse ki num, jee ken naase 'bɛɛr 'tɔɔɔɔeki se, maam m'ade kɛdn maktub ute nakɛ ken naase 'tiir 'tusiŋki jide ki se. Ɔɔ maam m'ade kɔl naade aan ɔaa ute nakgen se, Jeruzalem ki. ⁴ Ken aakiŋki bɛɛ jaay maam mala ɔo m'ɔaa kic lɛ, naade 'ɔaa ute maama.

Pɔl je ɔaa merte

⁵ Ken maam m'utu m'ɔaa gɔtse ki se, maam m'kaal teecɛŋ taa naaŋ Masedoan ki, taa maam m'kaal ute ɔoobm ese. ⁶ Ken maam jaay m'aanga gɔtse ki se, baat ey num maam m'tiŋg ɔkɔo ute naase, lɔɔu kaadn kuulu se kic daan

§ 15:55 Aak Eza 25.8.

m'an̄ deel gōtse ki jaay ʋo sōm naase amki je nak̄j ken am nooḡj gen tēdn̄ mērtum naan ki. ⁷ Anum ken ʋorse m'ʋaa ʋaa gōtse ki se, m'je m'asen kaak̄j ute do jēm sum eyo, naʋo ken Mēljege jaay ɔɔd̄umga dōobo num, maam m'je m'kinḡj ute naase cōkō. ⁸ Num gar̄j ʋorse maam se m'tiŋḡj maak̄j gēger ken Epez ki se, bini m'kaan kaad̄n laa Pantekot ki. ⁹ Taa gōtn̄ ese se, maam m'ōŋga dōobm gen tēdn̄ naaba *Raa ki dēn aak eyo naʋo jee wōoyge kic ʋo dēna utu gōtn̄ ese.

¹⁰ Ken Timote jaay aanga gōtse ki num, aakiŋki don̄j ki. Bin jaay ʋo naan̄ kic niriŋ̄ an̄ kaay eyo; taa naan̄ kic lē tēdn̄ naabm Mēljege aan gōɔ maama. ¹¹ ʋere, Timote se, nam ɔŋte kuum kaaliŋ̄ naan̄ ki, num eɔiŋki nak̄j noogo ken naan̄ aɔe cōk̄j tērl̄ gōtum ki ute lapia. Taa maam m'ute genaagen gōtn̄ ara se, j'utu j'iŋḡj'aa kaamiŋa.

¹² Genaajege Apōlos se, ey num maam m'ēdiŋga kaay kaam aak eyo m'ɔɔ ute genaage se, ŋ'ʋaa gōtse ki, naʋo naan̄ took eyo gen ʋaa gōtse ki ʋorse se. Anum ken naan̄ ŋga jii jaay sōm utu 'ʋaa gōtse ki.

Pōl nan̄ taariŋa ɔɔ ɔl tōosiŋ jeege tun Kōrint ki

¹³ Daayum iŋgki zēere, kaal maaksen do Raa ki se ɔkiŋki tōogō. 'Tēdki jee mēc ɔɔ 'ɔaarki tōogō. ¹⁴ ɔɔ nak̄j naase aki 'tēd paac se, 'tēdiŋki ute maak-jea.

¹⁵ Genaamge, 'ʋooyki m'asen taad̄ daala: 'jeelki Stepanas ute jee maak̄j ʋeeŋ̄ ki se, naade ʋo jee ken took aal maakde deet do *al-Masi ki taa naan̄ Akayi ki se ɔɔ naade se ʋo, jee ɔŋ rode gen tēdn̄ naabm Raa maak̄j jee Raage tu. ¹⁶ Jee bin se ʋo, 'tookki taarde ɔɔ jee ken lee dabar tēd̄ naaba ute naade se kic ʋo, 'tookdeki taarde kici.

¹⁷ Ken Stepanas, Portunatus ute Akaykus ʋaado aakum se, maam maakum raap aak eyo; gōɔ naase ki se, naade ʋaado noogumga. ¹⁸ Taa naade se tēdum maakum tōodga

kaam kalaŋ aan gōō naafe tēdsen naase ki se kici. Bin num jee bin se, əkdeki ɔŋɔ.

¹⁹ *Eglizgen taa naaŋ Azi ki se, tēdsen tōōse. Akilas ute Priska ɔɔ ute egliz ken lee tus beede ki se kic tēdsen tōōse den aak eyo ute ro Mēljege. ²⁰ Gēnaagen doobm Isa al-Masi ken gōtn ara se, tēdsen tōōse paac.

'Tēdkɪ tōōse naapge tu ɔɔ 'baam 'tōkki naapa ɔɔ aayki ciil naapge aan gōō gēnaa naapge. ²¹ Gōtn ara se, kese maam Pōl ɓo m'raaŋsen tōōsn se ute jim mala.

²² Debm jaay je Mēljege ey se, ɔŋ Raa aŋ naama. Maranaata! (Kese je deekŋ ɔɔ: ɔŋ Mēljege se ŋ'ɓaadɔ.)

²³ ɔŋ Mēljege Isa asen tēdn beɛŋa.

²⁴ Maam se m'jese paac taa naajege k'dōok k'tēdkiga kalaŋ ute Isa al-Masi.

Kitapm ken Raa doko kiji ute jeege New Testament in Kenga

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kenga

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kenga

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

